

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ PREZENČNÍ STUDIUM

2010 – 2013

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Markéta Krohová

Přímá volba prezidenta v České republice

Praha 2013

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Jaroslav Huk, CSc.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR FULL-TIME STUDIES

2010 – 2013

BACHELOR THESIS

Markéta Krohová

Direct election of the President of the Czech Republic

Prague 2013

The Bachelor Thesis Work Supervisor: RNDr. Jaroslav Huk, CSc.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 26.3.2013

Markéta Krohová

Poděkování

Touto cestou bych chtěla poděkovat panu RNDr. Jaroslavu Hukovi, CSc., vedoucímu bakalářské práce, za konzultace a připomínky.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá první přímou volbou prezidenta v České republice. Rozebírá historický kontext a podmínky přímé volby, dále představení jednotlivých kandidátů na post prezidenta a jejich kampaně. Teoretické poznatky jsou využity v hloubkových rozhovorech s dotazovanými respondenty. Na závěr jsou verifikovány hypotézy, které byly cílem zkoumání praktické části.

Klíčové pojmy

Bakalářské práce, hloubkové rozhovory, kandidáti, komunikační kanály, prezidentské kampaně, přímá volba prezidenta.

Annotation

This bachelor thesis deals with the first direct election of the President of the Czech Republic. It discusses the historical context and conditions of direct election, as well as the performance of individual candidates for president and their campaigns. Theoretical knowledge is utilized in in-depth interviews with respondents. At the end are verified hypotheses that were the objective of examining the practical part.

Key words

Bachelor thesis, candidates, communication channels, direct election of the president, in-depth interview, presidential campaigns, the president.

OBSAH

ÚVOD	9
TEORETICKÁ ČÁST	10
1 POSTAVENÍ PREZIDENTA ČR V RÁMCI ÚSTAVY	10
1.1 Pravomoci prezidenta.....	10
2 VOLBA PREZIDENTA V ČESKÉ REPUBLICE.....	14
2.1 Historie volby prezidenta v letech 1918 - 1992	14
2.2 Historie prezidentských voleb České republiky.....	18
2.3 Dosavadní systém nepřímé volby prezidenta České republiky.....	20
2.4 Přímá volba prezidenta v historickém kontextu.....	22
2.5 Diskuse k zavedení přímé volby prezidenta.....	23
2.6 Podmínky přímé volby prezidenta	24
3 PŘEDSTAVENÍ KANDIDÁTŮ A JEJICH KAMPANÍ	27
3.1 MUDr. ZUZANA ROITHOVÁ, MBA.....	29
3.2 Ing. JAN FISCHER, CSc.	32
3.3 Ing. JANA BOBOŠÍKOVÁ	35
3.4 TÁŇA FISCHEROVÁ.....	37
3.5 MUDr. PŘEMYSL SOBOTKA.....	39
3.6 Ing. MILOŠ ZEMAN, CSc.	41
3.7 Prof. JUDr. VLADIMÍR FRANZ	45
3.8 Mgr. JIŘÍ DIENTSBIER.....	49
3.9 KAREL SCHWARZENBERG	51
4 UDÁLOSTI PŘED I. KOLEM VOLBY	55
5 UDÁLOSTI PO I. KOLE VOLBY.....	60

6	PRAKTICKÁ ČÁST	64
6.1	Cíle práce a hypotézy	64
6.2	Metodika a harmonogram postupu.....	64
6.3	Hloubkové rozhovory.....	65
6.4	VERIFIKACE HYPOTÉZ.....	72
	ZÁVĚR	73
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	74
	SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ.....	82
	Seznam obrázků	82
	Seznam tabulek	82
	Seznam grafů.....	82
	SEZNAM PŘÍLOH.....	83
	PŘÍLOHY	I

ÚVOD

Tématem bakalářské práce s názvem „Přímá volba prezidenta České republiky“ je shrnutí historicky první přímé volby prezidenta České republiky, která proběhla v lednu roku 2013.

Zavedení přímé volby prezidenta bylo v posledních letech téma diskutované a především po něm byla poptávka ze strany voličů. Do rukou občanů je tak nyní svěřena odpovědnost za to, kdo naší zemi bude reprezentovat jako hlava státu. Výsledek první přímé volby ukázal, že zájem veřejnosti o volby i kandidáty byl velký, což se projevilo i na hojné volební účasti. Také toto byl jeden z důvodů, proč jsem si téma vybrala. Nejen, že mě prezidentské volby zajímaly, ale také mi není lhostejné dění ve společnosti a přímá volba prezidenta je dle mého názoru zásadní nejen z politického hlediska, ale také z toho společenského.

V teoretické části práce se budu zabývat postavením prezidenta v rámci Ústavy České republiky a následně rozeberu jeho pravomoci. Za důležité považuji i přehled prezidentských voleb v historickém kontextu, takže se zaměřím na volby prezidenta od roku 1918, kdy vznikla Československá republika a jejím prvním prezidentem byl Tomáš Garrigue Masaryk.

Následně popíši problematiku podmínek přímé volby. Kdo volby vyhlašuje, jak probíhají a která kritéria musí splnit kandidát ucházející se o tento post. Těmto faktům bude předcházet i zmínka o tom, co vedlo k zavedení přímé volby jako takové.

Stěžejním obsahem díla bude následně představení jednotlivých prezidentských kandidátů a jejich kampaní. Zaměřím se především na hlavní hesla a slogany kampaní, využití komunikačních kanálů a kreativní zpracování. Nedílnou součástí práce bude i přehled událostí, které přímé volby doprovázely v jejím průběhu.

V praktické části práce využiji metodiku hloubkových rozhovorů a vybraným respondentům z řad odborníků na politický marketing a média položím několik otázek, které budou zkoumat právě zmíněné předvolební kampaně kandidátů a průběh voleb jako takový.

Cílem práce je shrnout první přímou volbou prezidenta České republiky a popsat události, které tuto volbu provázely.

TEORETICKÁ ČÁST

1 POSTAVENÍ PREZIDENTA ČR V RÁMCI ÚSTAVY

Česká republika je parlamentní republika a její politické uspořádání je zakotveno v Ústavě České republiky a Listině základních práv a svobod. „*Ústava České republiky byla schválena dne 16. prosince 1992, publikována ve Sbírce zákonů České republiky pod číslem 1/1993 a nabyla účinnosti dne 1. ledna 1993, datem vzniku samostatného českého státu.*“¹ Listina základních práv a svobod byla schválena o něco dříve, a to konkrétně 9. ledna 1991 československým Federálním shromážděním.

Česká republika je demokratický právní stát, zákonodárnou moc představuje dvoukomorový Parlament České republiky a představitelem výkonné moci je vláda spolu s prezidentem. Třetí složkou státní moci je potom moc soudní.

Prezident republiky jako hlava státu má svoje výsostné postavení a je velice důležitým orgánem ve fungování státu. Jeho postavení se liší v návaznosti na formy vlády. Rozdílné postavení má v republice parlamentní, kancléřské, prezidentské, poloprezidentské či ve vládě shromáždění. Prezident je představitelem vrcholné politiky a jedním z vrcholných představitelů státního orgánu. Jako významný subjekt se aktivně podílí na spoluvytváření politiky a samotný fakt výběru kandidáta je často zdrojem politického soupeření.²

Prezident republiky má v politickém systému České republiky výjimečné a důležité postavení. Je to dáno díky několika skutečnostem, z nichž stěžejní je pohled na prezidenta jako na držitele autority spíše než moci. Hlava státu stojí nad dílčími politickými stranami nebo nad určitými zájmy jednotlivých politických stran.³

1.1 Pravomoci prezidenta

Pravomoci prezidenta republiky určuje Ústavní zákon platný od 1. ledna 1993 a uvádí je ve člancích 62 a 63. Během svého působení jako hlava státu není prezident

¹ VODIČKA, Karel a Ladislav CABADA. *Politický systém České republiky: Historie a současnost*. Praha: Portál, 2003. s.135. ISBN 80-7178-718-3

² KOUDELKA, Zdeněk. *Prezident republiky*. Praha: Legas, 2011. s.11. ISBN 978-80-87212-95-0

³ NOVÁK, Miroslav a Miloš BRUNCLÍK. (EDS.). *Postavení hlavy státu v parlamentních a poloprezidentských režimech: Česká republika v komparativní perspektivě*. Praha: Dokořán, 2008. s.235. ISBN 978-80-7363-179-6

z výkonu své funkce nikomu odpovědný. Je volen na 5 let, zvolen může být maximálně dvakrát za sebou a během svého funkčního období nemůže být odvolán. Jeho hlavním a primárním úkolem je reprezentovat stát navenek a je symbolem vnitřní a vnější suverenity státu.

„Prezidentovy pravomoci se dělí na výlučné a sdílené. Výlučné pravomoci vykonává prezident zcela nezávisle, platí bezprostředně a zároveň za ně není nikdo, ani prezident zodpovědný. Rozhodnutí patřící do sdílených pravomocí musí spolupodepsat buď předseda vlády, nebo příslušný ministr. Zodpovědná za tato rozhodnutí je však jen vláda.“⁴

Mezi samostatné výkony pravomocí patří například svolávání a rozpouštění zasedání poslanecké sněmovny, jmenuje a odvolává předsedu a další členy vlády a zároveň přijímá jejich demisi, jmenuje soudce Ústavního soudu ČR, předsedu a místopředsedu Nejvyššího soudu, prezidenta a viceprezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu a jmenuje členy Bankovní rady České národní banky atd. Prezident může také vrátit (vetovat) parlamentu přijatý zákon, ovšem vyjma zákonu ústavního. Prezident rovněž může zakázat zahájení trestního řízení proti určité osobě, případně může odpustit nebo zmírnit soudem vynesený rozsudek. Se změnou volby prezidenta na přímou volbu došlo i k úpravě ústavy.⁵ *„Změna v ústavě proběhla jediná – pokud bude chtít prezident nařídit, aby se nezačalo trestní řízení proti obviněnému nebo aby bylo zastaveno, pokud už bylo zahájeno, bude s tím muset souhlasit nově i předseda vlády či jiný člen kabinetu a prezidentovo rozhodnutí spolupodepsat. Doposud to byla svrchovaná pravomoc šéfa státu, k níž podpis člena vlády nepotřeboval. Důvodem změny byla obava, že by vyšší sebedůvěra přímo zvoleného prezidenta mohla vést k selektivnímu uplatňování rovnosti před zákonem a na svobodě by mohli pobíhat autoři trestných činů, kteří si získali srdce šéfa státu“⁶*

Druhou skupinou kompetencí, které prezident vykonává, jsou ústavní pravomoci, které podléhají kontrasignaci, nebo-li pro jejich nabytí platnosti je třeba podpisu předsedy vlády, případně jiného pověřeného člena vlády. Do této skupiny patří

⁴ NOVÁK, Miroslav a Miloš BRUNCLÍK. (EDS.). *Postavení hlavy státu v parlamentních a poloprezidentských režimech: Česká republika v komparativní perspektivě*. Praha: Dokořán, 2008. s.235. ISBN 978-80-7363-179-6

⁵ Pravomoci prezidenta České republiky. www.volby-prezidenta.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: http://www.volba-prezidenta.cz/pravomoci_prezidenta_republiky/

⁶ Tamtéž

například sjednávání a ratifikace smluv, velení ozbrojeným silám včetně jmenování a povyšování generálů, vyhlášení voleb do poslanecké sněmovny a senátu, jmenování soudců, udělování amnestií atd.⁷

Mimo ústavu nalezneme i kompetence, které jsou obsažené v zákonech a vždy podléhají kontrasignaci. „*Příklady pravomocí založených zákonem jsou například jmenování rektorů a profesorů veřejných vysokých škol, jmenování předsedy a místopředsedy Nejvyššího správního soudu, jmenování náčelníka Generálního štábu Armády ČR, rozhodování o mobilizaci, jmenování představitelů některých ústředních správních úřadů, u nichž je shledáváno vhodným oslabit vliv vlády, apod.*“⁸

Můžeme se setkat s různými názory na problematiku kontrasignace. Tento pojem můžeme v tomto případě chápat jako jakousi pojistku proti zneužívání pravomocí prezidenta, ale jak uvádí Zdeněk Koudelka, „*jde o věc pochybnou, jelikož prezident má v současné parlamentní republice povětšinou menší reálnou moc než vláda či dokonce premiér (kancléř) sám.*“⁹ Neznamená to ale, že by předseda vlády byl nadřazen prezidentovi. Předseda vlády svým podpisem stvrdí platnost rozhodnutí nebo případně nepodepsáním vyjádří nesouhlas s hlavou státu. Nemůže ale nikterak hlavu státu nutit k jakémukoliv jednání. Premiér svým podpisem jedná na základě vlastní odpovědnosti, jde o jeho individuální rozhodnutí, nikoliv o vyjádření názoru celé vlády. Je otázkou, zda by kontrasignace pro všechny pravomoci prezidenta vedla k jeho větší odpovědnosti, či nikoliv. Prezident bez kontrasignace by podle Zdeňky Koudelky měl být silnější, a tím pádem by se měl chovat odpovědněji (ve smyslu právním), což je právě projevem demokratičnosti.¹⁰

Další práva prezidenta uvádí Karel Vodička a Ladislav Cabada: „*Prezident republiky má právo účastnit se schůzí obou komor Parlamentu, jejich výborů a komisí. Musí mu být uděleno slovo, kdykoliv o to požádá. Hlava státu je rovněž oprávněna účastnit se schůzí vlády a vyžádat si od vlády a jednajících členů zprávy.*“¹¹

⁷ Pravomoci prezidenta. Wwww.hrad.cz [online]. 2009 [cit. 2013-02-03]. Dostupné z: http://www.volba-prezidenta.cz/pravomoci_prezidenta_republiky/

⁸ NOVÁK, Miroslav a Miloš BRUNCLÍK. (EDS.). *Postavení hlavy státu v parlamentních a poloprezidentských režimech: Česká republika v komparativní perspektivě*. Praha: Dokořán, 2008. s.254. ISBN 978-80-7363-179-6

⁹ KOUDELKA, Zdeněk. *Prezident republiky*. Praha: Legas, 2011. s.52. ISBN 978-80-87212-95-0

¹⁰ Tamtéž

¹¹ VODIČKA, Karel a Ladislav CABADA. *Politický systém České republiky: Historie a současnost*. Praha: Portál, 2003. s.258. ISBN 80-7178-718-3

Přehled všech pravomocí prezidenta podle článků 62 a 63 Ústavy České republiky (včetně jediné výše uvedené změny) je uvedeno níže v přehledné tabulce:

Obrázek 1: Pravomoci prezidenta České republiky¹²

Přehled současných pravomocí prezidenta:

Výlučné pravomoci

- a. jmenuje a odvolává předsedu a další členy vlády a přijímá jejich demisi, odvolává vládu a přijímá její demisi,
- b. svolává zasedání Poslanecké sněmovny,
- c. rozpouští Poslaneckou sněmovnu,
- d. pověřuje vládu, jejíž demisi přijal nebo kterou odvolal, vykonáváním jejích funkcí prozatímně až do jmenování nové vlády,
- e. jmenuje soudce Ústavního soudu, jeho předsedu a místopředsedy,
- f. jmenuje ze soudců předsedu a místopředsedy Nejvyššího soudu,
- g. odpouští a zmírňuje tresty uložené soudem, **nařizuje, aby se trestní řízení nezahajovalo, a bylo-li zahájeno, aby se v něm nepokračovalo**, a zhlazuje odsouzení,
- h. má právo vrátit parlamentu přijatý zákon s výjimkou zákona ústavního,
- i. podepisuje zákony,
- j. jmenuje prezidenta a viceprezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu,
- k. jmenuje členy Bankovní rady České národní banky.

Sdílené pravomoci

- a. zastupuje stát navenek,
- b. sjednává a ratifikuje mezinárodní smlouvy; sjednávání mezinárodních smluv může přenést na vládu nebo s jejím souhlasem na její jednotlivé členy,
- c. je vrchním velitelem ozbrojených sil,
- d. přijímá vedoucí zastupitelských misí,
- e. pověřuje a odvolává vedoucí zastupitelských misí,
- f. vyhlašuje volby do Poslanecké sněmovny a do Senátu,
- g. jmenuje a povyšuje generály,
- h. propůjčuje a uděluje státní vyznamenání, nezmocní-li k tomu jiný orgán,
- i. jmenuje soudce,
- j. má právo udělovat amnestii.

Přehled budoucích pravomocí prezidenta:

Výlučné pravomoci

- a. jmenuje a odvolává předsedu a další členy vlády a přijímá jejich demisi, odvolává vládu a přijímá její demisi,
- b. svolává zasedání Poslanecké sněmovny,
- c. rozpouští Poslaneckou sněmovnu,
- d. pověřuje vládu, jejíž demisi přijal nebo kterou odvolal, vykonáváním jejích funkcí prozatímně až do jmenování nové vlády,
- e. jmenuje soudce Ústavního soudu, jeho předsedu a místopředsedy,
- f. jmenuje ze soudců předsedu a místopředsedy Nejvyššího soudu,
- g. odpouští a zmírňuje tresty uložené soudem a zhlazuje odsouzení,
- h. má právo vrátit parlamentu přijatý zákon s výjimkou zákona ústavního,
- i. podepisuje zákony,
- j. jmenuje prezidenta a viceprezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu,
- k. jmenuje členy Bankovní rady České národní banky.

Sdílené pravomoci

- a. zastupuje stát navenek,
- b. sjednává a ratifikuje mezinárodní smlouvy; sjednávání mezinárodních smluv může přenést na vládu nebo s jejím souhlasem na její jednotlivé členy,
- c. je vrchním velitelem ozbrojených sil,
- d. přijímá vedoucí zastupitelských misí,
- e. pověřuje a odvolává vedoucí zastupitelských misí,
- f. vyhlašuje volby do Poslanecké sněmovny a do Senátu,
- g. jmenuje a povyšuje generály,
- h. propůjčuje a uděluje státní vyznamenání, nezmocní-li k tomu jiný orgán,
- i. jmenuje soudce,
- j. má právo udělovat amnestii,
- k. **nařizuje, aby se trestní řízení nezahajovalo, a bylo-li zahájeno, aby se v něm nepokračovalo.**

¹² Pravomoci prezidenta. www.ceskatelevize.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/prezident-2013/pravomoci-prezidenta/>

2 VOLBA PREZIDENTA V ČESKÉ REPUBLICE

Prezidentské volby jsou důležitým okamžikem a je nutné nastavit všechna kritéria, například jakým způsobem bude budoucí prezident volen, který volební systém bude ten nejvhodnější, jak dlouho by prezident měl zastávat svůj úřad, případně kolikrát za sebou může být zvolen. Tato a spousta dalších kritérií jsou podstatná a zásadní pro fungování politického systému. „*Prezidentské volby nepředstavují zdaleka tak pestrou škálu alternativ jako volby parlamentní, avšak jejich důležitost není o nic menší.*“¹³

2.1 Historie volby prezidenta v letech 1918 - 1992

28. října 1918 byla vyhlášena nezávislá Československá republika. Českoslovenští reprezentanti se shodli na zřízení republikánské ústavy a na tom, že prvním prezidentem a představitelem státu bude Tomáš Garrigue Masaryk (zvolen prezidentem byl 14. listopadu 1918 Revolučním Národním shromážděním) a že vládu čítající 14 ministrů povede Karel Kramář.

Svůj post prezidenta Československé republiky T. G. Masaryk potvrdil v řádných volbách 27. května 1920, kdy získal 284 hlasů z celkových 411 odevzdaných platných hlasů. „*Šlo o výjimečné hlasování, protože se vůbec nemuselo konat. Masaryk byl řádně zvolen v roce 1918, takže mohl být ještě pět let ve funkci. První prezident si ale uvědomoval, že jeho mandát vzešel z revolučních okamžiků, a tak stál o jeho potvrzení i od řádně zvoleného Národního shromáždění.*“¹⁴, píše Erik Tabery.

Dále ve své knize uvádí: „*Prezident byl volen na společné schůzi obou komor Národního shromáždění. Toto volební shromáždění bylo usnášeníschopné za přítomnosti nadpoloviční většiny poslanců a nadpoloviční většiny senátorů a rozhodovalo třípětinovou většinou přítomných v prvním a eventuálním druhém kole hlasování. Do třetího kola postoupili v případě potřeby dva nesilnější kandidáti z druhého kola a zvolen byl ten z nich, kdo získal více hlasů.*“¹⁵

¹³ NOVÁK, Miroslav a Miloš BRUNCLÍK. (EDS.). *Postavení hlavy státu v parlamentních a poloprezidentských režimech: Česká republika v komparativní perspektivě*. Praha: Dokořán, 2008. s.52. ISBN 978-80-7363-179-6

¹⁴ TABERY, Erik. *Hledá se prezident: Zákulisí voleb hlavy státu*. 1. vyd. Praha: Respekt Publishing a.s., 2008. s. 21. ISBN 978-80-903766-7-0

¹⁵ Přímá volba prezidenta: Český kontext. HOLOUŠEK, Vít. *Www.kpes.upol.cz* [online]. 2007 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://www.kpes.upol.cz/besmart/modules/courses/files/9.pdf>

Vysoká osobní autorita prezidenta osvoboditele T. G. Masaryka a inspirace z francouzských ústav vedly k tomu, že prezident Československa byl v rámci dělby moci vybaven nemalými kompetencemi a jeho hlavní funkcí bylo především reprezentovat Československo. S pouhou reprezentativní funkcí se ale Masaryk smířit nechtěl a takto se svěřil Karlu Čapkovi: „*Když se dělala ústava, představovali si mnozí, že funkce prezidenta republiky bude víceméně reprezentativní, de facto bez možnosti zasáhnout přímo do politických událostí.*“¹⁶ A proto se snažil maximálně využívat svého vlivu na jednotlivé politické strany a svoje názory prosazovat cestou lobbingu.¹⁷

Prezident T. G. Masaryk byl bezpochyby velkou osobností. Nebyl pouhou reprezentativní figurkou, která symbolizovala jednotnost a nedotknutelnost státu, ale aktivním a praktickým politikem. „*Prezident byl volen na společné schůzi obou parlamentních komor na dobu sedmi let. Podle ústavy nesměl být zvolen nikdo na více než dvě po sobě jdoucí volební období, přičemž z tohoto ustanovení byl výslovně vyňat první československý prezident T. G. Masaryk, který byl zvolen celkem čtyřikrát. Prezidentem republiky se mohl stát každý československý občan, který byl volitelný do Poslanecké sněmovny a dosáhl pětatřicet let.*“¹⁸

Mezi základní pravomoci prezidenta patřilo právo vyhlásit válečný stav, za jistých okolností právo rozpustit obě komory Národního shromáždění, sjednávat a ratifikovat mezinárodní smlouvy a nebo přijímat a pověřovat poslance.¹⁹

Po abdikaci prezidenta Masaryka byl 18. prosince 1935 zvolen Edvard Beneš, který byl dlouhá léta ministrem zahraničních věcí v tehdejší Československu. Již v roce 1920 se podařilo Masarykovi prosadit snížení věkové hranice prezidentského kandidáta na 35 let. Tento krok Masaryk podnikl pro případ, že by musel svůj post prezidenta předat nástupci, v jeho očích jedinému možnému kandidátovi, Edvardu Benešovi.²⁰ Nakonec se tento krok ukázal jako nepotřebný, protože Masaryk ve svém úřadu setrval až do zmíněného roku 1935.

¹⁶ TABERY, Erik. *Hledá se prezident: Záulisí voleb hlavy státu*. 1. vyd. Praha: Respekt Publishing a.s., 2008. s. 17. ISBN 978-80-903766-7-0

¹⁷ Tamtéž

¹⁸ VODIČKA, Karel a Ladislav CABADA. *Politický systém České republiky: Historie a současnost*. Praha: Portál, 2003. s.34-35. ISBN 80-7178-718-3

¹⁹ Tamtéž

²⁰ TABERY, Erik. *Hledá se prezident: Záulisí voleb hlavy státu*. 1. vyd. Praha: Respekt Publishing a.s., 2008. s. 18. ISBN 978-80-903766-7-0

Po dlouhých jednáních a získávání sympatií u jednotlivých poslanců a senátorů se podařilo Benešovi zvítězit s celkem 340 hlasy. Edvard Beneš byl československým prezidentem pouze do své abdikace 5. října 1938.²¹

Prezidentem tzv. druhé republiky byl 30. listopadu 1938 zvolen Emil Hácha, který od souhlasu s podpisem o okupaci českých zemí byl státním prezidentem Protektorátu Čechy a Morava (březen 1939 – květen 1945). Důležitá situace nastala v londýnském exilu, kam emigroval Edvard Beneš. *„Spolu se vznikem tzv. Prozatímního státního zřízení 9. července 1940 se Edvard Beneš chopil vykonávání prezidentských pravomocí. V exilu se poté zformovala teorie, podle které exilová vláda Benešovu říjnovou abdikaci neuznala, neboť byla vynucená.“*²² Edvard Beneš byl ve své funkci prezidenta Československa potvrzen Prozatímním Národním shromážděním 28. října 1945. Zvolen byl následně v červnu 1946.

Prvním socialistickým československým prezidentem a zároveň šéfem Komunistické strany Československa byl zvolen v roce 1948 Klement Gottwald. S událostmi roku 1948 přišla i novelizace ústavy. Role prezidenta Gottwalda se *„neodvídala na základě jeho ústavněprávního postavení, ale na základě postavení, které aktuálně zastával uvnitř komunistické stranické hierarchie.“*²³

Druhým komunistickým prezidentem po Klementu Gottwaldovi byl od 21. března 1953 do 13. listopadu 1957 Antonín Zápotocký. Přes veškerou odpovědnost, kterou nesl za organizované násilí, politické procesy a jiné v tehdejší Československu, byl v očích mnoha lidí prezidentem skromným a navenek působícím „lidově“.²⁴

Po nečekané smrti Antonína Zápotockého (zemřel na infarkt) byl v roce 1957 zvolen za prezidenta Antonín Novotný. Spolu s funkcí prezidenta zastával i roli šéfa Komunistické strany Československa. V roce 1960 byl jeho přičiněním změněn oficiální název země na Československá socialistická republika. Zároveň došlo ke změně ústavy a prezident měl formálně méně pravomocí, než jak stanovovalo předchozí znění ústavy z roku 1948. *„Postavení prezidenta z hlediska nepřímého způsobu volby Národním shromážděním (od roku 1969 Federálním shromážděním) a ústavního*

²¹ Přímá volba prezidenta: Český kontext. HOLOUŠEK, Vít. [Www.kpes.upol.cz](http://www.kpes.upol.cz) [online]. 2007 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://www.kpes.upol.cz/besmart/modules/courses/files/9.pdf>

²² Tamtéž

²³ Tamtéž

²⁴ Antonín Zápotocký. [Www.hrad.cz](http://www.hrad.cz) [online]. 2009 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/prezidenti-v-minulosti/antonin-zapotocky.shtml>

vymezení jeho role však bylo víceméně stabilní, došlo ovšem k odstranění omezení počtu volebních období, po která může prezident setrvávat ve funkci, a došlo také k omezení volebního období prezidenta ze sedmi na pět let.²⁵ V období Pražského jara 1968 pod tlakem veřejnosti Antonín Novotný abdikoval.²⁶

Národní shromáždění jako dalšího prezidenta zvolilo 30. března 1968 levicově smýšlejícího Ludvíka Svobodu po tom, co jej navrhnul Svaz protifašistických bojovníků a jeho kandidaturu shodně odsouhlasili všichni poslanci všech politických stran Národní fronty.²⁷ Svoboda aktivně upevňoval zahraniční vztahy a „svou aktivitu zaměřil na podporu demokratizace společnosti a na co nejširší kontakty s veřejností“.²⁸

Místo Ludvíka Svobody, který již nebyl ze zdravotních důvodů schopen vykonávat svou funkci, byl zvolen poslední komunistický prezident Gustav Husák. Gustav Husák byl bez pochyby zajímavou osobností, se kterou jsou úzce spjaty pojmy jako normalizace, Slovenské národní povstání nebo totalitní režim.

V počátku padesátých let minulého století ho neminuly praktiky tehdejších komunistických vyšetřovatelů, když byl vyslýchán z nařknutí ze „slovenského buržoazního nacionalismu“ a následně odsouzen na doživotí. Žalář až do sklonku jeho života se ovšem nekonal, v roce 1960 byl díky amnestii propuštěn a následně oprostěn od rozsudků v minulosti vynesených. Svou politickou kariéru završil v roce 1975, kdy se stal prezidentem. Jako prezident a generální tajemník Ústředního výboru Komunistické strany Československa se stal nejmocnějším mužem ve státě. Druhou z uvedených funkcí, později v roce 1987 předal Miloši Jakešovi.²⁹

Posledním československým socialistickým prezidentem byl Federálním shromážděním 29. prosince 1989 zvolen k nelibosti Gustava Husáka Václav Havel. „Havel na Hrad“ a „Pravda a láska zvítězí nad lží a nenávistí“ byla hesla této volby.

²⁵ Přímá volba prezidenta: Český kontext. HOLOUŠEK, Vít. www.kpes.upol.cz [online]. 2007 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://www.kpes.upol.cz/besmart/modules/courses/files/9.pdf>

²⁶ Antonín Novotný. www.hrad.cz [online]. 2009 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/prezidenti-v-minulosti/antonin-novotny.shtml>

²⁷ L. SVOBODA ZVOLEN PREZIDENTEM ČSSR. www.moderni-dejiny.cz [online]. 2009 [cit. 2013-03-07]. Dostupné z: <http://www.moderni-dejiny.cz/clanek/123-kalendarium/>

²⁸ Ludvík Svoboda. www.hrad.cz [online]. 2009 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/prezidenti-v-minulosti/ludvik-svoboda.shtml>

²⁹ Gustáv Husák byl symbolem podřízenosti země sovětským okupantům. [www.magazin.ceskenoviny.cz](http://magazin.ceskenoviny.cz) [online]. 2013 [cit. 2013-03-07]. Dostupné z: <http://magazin.ceskenoviny.cz/zpravy/gustav-husak-byl-symbolem-podrizenosti-zeme-sovetskym-okupantum/886072>

Zejména druhá věta se stala ústředním symbolem revoluce a symbolem nesmazatelně patřícím k osobě Václava Havla.³⁰

Svoje zvolení potvrdil Havel pronesením slavnostního slibu nad Ústavou Československé socialistické republiky a ústavním zákonem o československé federaci: „*Slibuji na svou čest a svědomí věrnost Československé socialistické republice. Budu dbát blaha národů a národností v ní žijících, své povinnosti budu konat podle vůle lidu a v zájmu lidu a zachovávat Ústavu a ostatní zákony.*“³¹

Přerod z komunismu do demokracie nebyl snadný, ale byl zásadní pro další vývoj. Václav Havel vyhrál v prvních svobodných volbách, přesně 5. července 1990, opět jednoznačně, a obhájil tak svůj post prezidenta republiky. „*Masaryk a Havel jsou často porovnávání – a podobností je opravdu celá řada. Svým způsobem se dá také říci, že jeden bez druhého by nebyl. Masaryk pro Havla vytvořil instituci, ten jí zase vrátil lesk a navíc obnovil vzpomínky na prvního prezidenta.*“³², píše Erik Tabery ve své knize *Hledá se prezident*.

V roce 1992 byla situace již neúnosná a bylo jasné, že Československo spěje ke svému konci. To se potvrdilo konkrétně 17. července, kdy Slovenská národní rada jednoznačně odsouhlasila deklaraci o svrchovanosti. Na základě tohoto rozhodnutí se prezident Václav Havel rozhodl podat demisi k 20. červenci téhož roku. Ovšem neznamenovalo to, že by Havel odešel z politického života. Spíše naopak. Již v tu dobu bylo jasné, že Havel stane opět na Hradě, a to jako prezident nové České republiky.³³

2.2 Historie prezidentských voleb České republiky³⁴

1. ledna 1993 vznikla Česká republika. A tato republika potřebovala svého reprezentanta v podobě prezidenta republiky. Volba prezidenta byla zkomplikována situací, že v ústavě bylo jasné řečeno, že volba probíhá v dvoukomorovém parlamentu, ale v tu dobu ještě senát neexistoval. Došlo tak k prodlužování termínu voleb, a tím pádem k většímu neklidu. Názory na vzniklou situaci se různily. Nakonec se politici

³⁰ TABERY, Erik. *Hledá se prezident: Záulisí voleb hlavy státu*. 1. vyd. Praha: Respekt Publishing a.s., 2008. s. 44. ISBN 978-80-903766-7-0

³¹ Pátek 29. prosince 1989. [www.psp.cz](http://www.psp.cz/eknih/1986fs/slsn/stenprot/021schuz/s021001.htm#av) [online]. 2012 [cit. 2013-03-07]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/eknih/1986fs/slsn/stenprot/021schuz/s021001.htm#av>

³² TABERY, Erik. *Hledá se prezident: Záulisí voleb hlavy státu*. 1. vyd. Praha: Respekt Publishing a.s., 2008. s.45. ISBN 978-80-903766-7-0

³³ Tamtéž. s. 48

³⁴ TABERY, Erik. *Hledá se prezident: Záulisí voleb hlavy státu*. 1. vyd. Praha: Respekt Publishing a.s., 2008. s.49. ISBN 978-80-903766-7-0

shodli na volbě nezávisle na ustanovení prozatímního Senátu a volba byla naplánována na 26. ledna 1993. „*V pondělí 18. ledna se tak narychlo sháněli vládní poslanci, aby se podepsali pod kandidátní listinu Václava Havla. Byli tam zástupci ODS, KDU-ČSL, KDS a ODA. Podporu Havlovi naznačila i ČSSD,*“³⁵ uvádí Tabery.

Protikandidáty Václava Havla byli Miroslav Sládek a Marie Stiborová. Oba ale byli víceméně „do počtu“, jelikož zvolení Václava Havla bylo v podstatě jasné.

Záhy 19. ledna Havel publikoval Role prezidenta republiky – zásadní text, v němž formuloval svoje představy o tom, jak má role prezidenta vypadat.

Samotná volba prezidenta probíhala, jak již bylo řečeno v úvodu, 26. ledna 1993 tajným hlasováním poté, co veřejné hlasování nebylo schváleno. Volbu živě přenášela česká média a doprovázely ji poměrně vášnivé projevy jednotlivých politiků napříč spektrem politických stran. Výsledek voleb hovořil stručně a jasně. Miroslav Sládek obdržel 14 platných hlasů, Marie Stiborová 49 platných hlasů a nakonec Václav Havel 109 platných hlasů, i když se předpokládalo, že Havel obdrží minimálně 120 platných hlasů, jak vyplývalo z předvolebních debat.

Volba prvního prezidenta České republiky byla také doprovázena nedostatky způsobenými zřejmě nevyzrálostí nového státu a nedostatečnou praxí jeho politiků.

Druhé prezidentské volby se konaly 20. ledna 1998 ve Španělském sále na Pražském hradě tentokrát již za účasti obou komor parlamentu. Kandidáty na prezidenta republiky byli Václav Havel, Stanislav Fischer a Miroslav Sládek. K překvapení všech nebyl v prvním kole prezident zvolen. Václav Havel zvítězil až v kole druhém, a to o jeden jediný hlas. Sám toto později komentoval slovy: „*Jevilo se mi to jako dobrý výsledek. Bylo to možno interpretovat tak, že jsem se stal nechtěným prezidentem, což byla za daného stavu věcí pro mne dvojnásobná pocta. První poctou bylo, že jsem prezidentem, a druhou, že nechtěným.*“³⁶

S další volbou prezidenta, která se konala 15. ledna 2003, byl spjat i symbol neonového srdce, které bylo vyvěšeno na Pražský hrad na počest odcházejícího Václava Havla. Jeho nástupcem měl být zvolen někdo z následujících čtyř kandidátů: Václav Klaus, Petr Pithart, Miroslav Kříženecký a Jaroslav Bureš. Z prvního kola postoupili dva kandidáti, a to Petr Pithart a Václav Klaus. Následně ovšem došlo k situaci, kdy ani

³⁵ TABERY, Erik. *Hledá se prezident: Zákulisí voleb hlavy státu*. 1. vyd. Praha: Respekt Publishing a.s., 2008. s. 66. ISBN 978-80-903766-7-0

³⁶ Tamtéž. s. 109-110

z dalších dvou kol vítěz nevzešel. Sice ve všech třech kolech volby vyhrál Václav Klaus, ale neobdržel minimální počet platných hlasů, které by ho učinily vítězem. Situace tedy zůstala dále napjatá až do druhých voleb, do 24. ledna 2003. Petr Pithart dva dny po neúspěšné první volbě na svoji kandidaturu rezignoval. Nominovanými do druhých voleb byli Václav Klaus, Jaroslava Moserová a Miloš Zeman.

Ovšem ani z druhých voleb vítěz nevzešel. V prvním kole vypadl Miloš Zeman, následně ve druhém a třetím kole žádný z kandidátů nezískal potřebný počet hlasů.

Následovala tak volba třetí, která byla stanovena na 28. února. Dění před třetí volbou bylo velice dramatické vzhledem k tomu, že do poslední chvíle nebylo jasné, kdo stane jako soupeř Václava Klause. Nakonec se o post prezidenta republiky ucházel Jan Sokol. Po dlouhých, únavných a vleklých jednáních nakonec zvítězil Václav Klaus, který se tak po Václavu Havlovi stal druhým českým prezidentem.

Poslední nepřímé volby se konaly 8. února 2008 a o prezidentství se ucházeli opětovně Václav Klaus a nově Jan Švejnar. Z prvního kola vítěz nevzešel, takže se přešlo ke kolu druhému, přičemž hlavní úlohu zde hrál čas a to doslova. Stresující tato volba byla z důvodu, že se odehrávala těsně před 21. Hodinou a všichni byli značně vyčerpáni. Následně se kuloáry začala šířit informace, že Klaus obdržel 142 hlasů, načež se záhy zjistilo, že skrutátorky udělaly chybu a omylem mu přičetly dva hlasy. Nakonec ani ve třetím kole, které se odehrálo následující den, nikdo nevyhrál.

Druhé volby se konaly 15. února, přičemž na kandidátní listině přibyla ještě Jana Bobošíková. Právě v den, kdy její kandidatura byla ohlášena, našlo několik poslanců v parlamentní poště kulky. Dodnes tato událost nezná viníka a policie ji uzavřela jako provokaci.

Nakonec z vleklých, dlouhých jednání druhé volby vzešel jako vítěz Václav Klaus ve třetím kole se 141 platnými hlasy. Česká republika tak měla svého prezidenta Václava Klause, kterému mandát vypršel 7. března 2013.

2.3 Dosavadní systém nepřímé volby prezidenta České republiky

Až do 1. října 2012, kdy došlo k novelizaci ústavního zákona ohledně volby prezidenta, volby probíhaly na společné schůzi obou komor Parlamentu. Parlament musel volbu provést před uplynutím volebního období stávajícího prezidenta, tedy během posledních 30 dní. Pokud se ovšem tak nestalo, neměla tato skutečnost právní následky. V případě, že by došlo k situaci, že prezident uvolní funkci ještě před

vypršením volebního období, volil se nový prezident do 30 dní. Konkrétní podmínky původní nepřímé volby prezidenta upravoval volební řád pro volbu prezidenta, který se nacházel v příloze zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny.³⁷

Zákon mimo jiné umožňoval oba způsoby volby, jak veřejnou, tak tajnou. Pokud by se stalo, že se obě komory nedohodnou na tajné volbě, byla by volba veřejná. V historii prezidentských voleb ovšem vždy hlasování probíhalo tajně až na jednu výjimku: „*V roce 2008 byla zvolena volba veřejná, aby vedení politických stran mělo kontrolu nad svými poslanci a senátory. Iniciátory byla Strana zelených a Paroubkovo vedení sociální demokracie. Cílem bylo zabránit opětovnému zvolení Václava Klause*“³⁸.

Navrhovat kandidáta na post hlavy státu mohlo minimálně deset poslanců nebo deset senátorů. Kandidát na prezidenta musel splňovat stejné podmínky jako v případě kandidatury na post senátora: „*Do Senátu může být zvolen každý občan České republiky, který má právo volit a dosáhl věku 40 let.*“

Pokud by kandidát získal nadpoloviční většinu hlasů všech poslanců a zároveň nadpoloviční většinu hlasů všech senátorů v prvním kole, byl by vítězem a další kola by nebyla nutná. Pokud by se tak ale nestalo, muselo by se přistoupit k druhému kolu volby, a to do čtrnácti dnů.

„*Do druhého kola postupuje kandidát, který získal nejvyšší počet hlasů v Poslanecké sněmovně, a kandidát, který získal nejvyšší počet hlasů v Senátu. Je-li více kandidátů, kteří získali stejný nejvyšší počet hlasů v Poslanecké sněmovně, nebo více kandidátů, kteří získali stejný nejvyšší počet hlasů v Senátu, sečtou se hlasy odevzdané pro ně v obou komorách. Do druhého kola postupuje kandidát, který získal nadpoloviční většinu hlasů přítomných poslanců i nadpoloviční většinu hlasů přítomných senátorů. Nebyl-li prezident republiky zvolen ani ve druhém kole, koná se do čtrnácti dnů třetí kolo volby, v němž je zvolen ten z kandidátů druhého kola, který získal nadpoloviční většinu hlasů přítomných poslanců a senátorů. Nebyl-li prezident republiky zvolen ani ve třetím kole, konají se nové volby.*“³⁹

³⁷ KOUDELKA, Zdeněk. *Prezident republiky*. Praha: Legas, 2011. s.33. ISBN 978-80-87212-95-0

³⁸ Tamtéž s.36

³⁹ Tamtéž s.34

2.4 Přímá volba prezidenta v historickém kontextu

Základy pro přímou volbu prezidenta jsou zakotveny v USA. Spojené státy americké byly vůbec první zemí, která umožnila svým obyvatelům podílet se na volbě hlavy státu, i když zprostředkovaně, a to poprvé ve volbách v roce 1787. Voliči daného státu si zvolili své volitele. Ti následně hlasovali pro konkrétního prezidentského kandidáta na základě preferencí od svých voličů. Původní myšlenkou bylo, že prezident se bude vybírat z většího množství regionálních kandidátů, nikoliv ze střetu dvou nejsilnějších kandidátů. Následně by volba proběhla na půdě dolní komory Kongresu, kde by byl zvolen jeden ze tří nejúspěšnějších kandidátů. Každý stát v této volbě by měl pouze jeden hlas a odevzdal by ho tomu, kdo by měl nejvyšší preference v daném státě. Skutečnost ale byla jiná, prvním prezidentem Spojených států amerických byl zvolen George Washington, který neměl proti sobě žádného protikandidáta. Tato skutečnost se dá považovat za základ přímé volby prezidenta.⁴⁰

Americkou ústavou se roku 1848 inspirovala II. francouzská republika. „*Hlavu státu měli volit přímým způsobem všichni Francouzi a Alžířané mužského pohlaví na základě pravidla absolutní většiny hlasů (Cole, Campbell 1989: 184). Vynechání však byli oproti americkému vzoru volitelé a volba byla zcela přímá.*“⁴¹

Jiná situace nastala v Německu, kde roku 1919 byla schválena ústava, která přímou volbu obsahovala, a to bez jakéhokoliv zásahu parlamentu. První takto přímo zvolený prezident byl Paul von Hindenburg. Přímou zvolený Hindenburg. Jeho přímá volba a silné pravomoci měly také za následek jeho pád. Nakonec došlo v poválečné Spolkové republice Německo k návratu k nepřímé volbě a maximálnímu omezení pravomocí prezidenta.⁴² V současné době je postavení prezidenta v Německu čistě reprezentativní a čestná záležitost. Pravomoci německého prezidenta jsou naprosto minimální.

Zavádění přímé volby prezidenta a její celkový rozmach nastal po druhé světové válce a v průběhu dekolonizace Asie a Afriky, kdy se jednotlivé země osamostatňovaly. Obecně lze říci, že na evropském kontinentu největší trend zavádění přímé volby nastal

⁴⁰ NOVÁK, Miroslav a Miloš BRUNCLÍK. (EDS.). *Postavení hlavy státu v parlamentních a poloprezidentských režimech: Česká republika v komparativní perspektivě*. Praha: Dokořán, 2008. s.29. ISBN 978-80-7363-179-6

⁴¹ Tamtéž

⁴² Tamtéž

po pádu komunistického bloku, především v devadesátých letech, kdy se jednotlivé země transformovaly z komunistického režimu.

2.5 Diskuse k zavedení přímé volby prezidenta

Zavést přímou volbu prezidenta, či nikoliv? Otázka, kterou není zcela lehké zodpovědět. Ať už je odpověď na ni jakákoliv, vždy má své příznivce i odpůrce. Přímá volba prezidenta je běžnou záležitostí v mnoha evropských parlamentních demokraciích a ze zkušenosti je zřejmé, že tento způsob volby je osvědčený. Voliči při takových volbách budou jistě cítit velkou míru zodpovědnosti a post prezidenta republiky nabude rozměrnějšího významu. Otázkou zůstává, zda se v takovém případě mají nebo nemají změnit pravomoci prezidenta. Následující kapitola se pokusí na některé otázky nalézt odpovědi a shrnout diskuse, které se k zavedení přímé volby vedly.

První podnět k zavedení přímé volby prezidenta dala Komunistická strana Československa při jednání tehdejších hlavních politických stran a hnutí, 11. prosince 1989. Důvodem byla snaha prosadit na post prezidenta jejího kandidáta Ladislava Adamce, který se tou dobou u obyvatel těšil poměrné oblibě. Tento návrh, který rozvířil téma prezidentských voleb na příštích několik let, podpořil mimo jiné Socialistický svaz mládeže.⁴³

Další vlna diskusí byla obnovena v roce 1992 u příležitosti sepisování ústavy pro budoucí Českou republiku. Nakonec ale tato úvaha podporu nezískala a prezident byl nadále až do roku 2008 volen zákonodárci.⁴⁴

*„První pokus o změnu ústavy předložila v roce 2001 koalice KDU-ČSL, US-DEU a ODA, nicméně sněmovna ji zamítla, protože se pro návrh, stejně jako ve většině následujících pokusů, nenašel dostatek hlasů. Zřejmě nejnadějnější z hlediska přímé volby byl rok 2009, kdy sněmovna změnu ústavy v prvním kole podpořila.“*⁴⁵ Následující události ale zapříčinily, že ani v roce 2009 nedošlo k žádné změně. Vláda tehdejšího premiéra Miroslava Topolánka byla vystřídána úřednickým kabinetem Jana Fischera.

⁴³ VOLBA VÁCLAVA HAVLA PREZIDENTEM V PROSINCI 1989. MLEJNEK, Josef a Petruška ŠUSTROVÁ. www.moderni-dejiny.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-06]. Dostupné z: <http://www.moderni-dejiny.cz/clanek/volba-vaclava-havla-prezidentem-v-prosinci-1989/>

⁴⁴ Přímá volba: Odřikaneho chleba největší krajíc. BÉM, Roman. www.ceskatelevize.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-06]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/exkluzivne-na-ct24/205591-prima-volba-odrikaneho-chleba-nejvetsi-krajic/>

⁴⁵ Tamtéž

V roce 2010 zavedení přímé volby prezidenta do svého volebního prohlášení zanesla koalice sestavená z Občanské demokratické strany, TOP 09 a Věcí veřejných. Tehdejší premiér Petr Nečas se ale od samého počátku vyjadřoval k zavedení přímé volby prezidenta se značnou skepsí, tudíž nebylo zcela jasné, zda se ji konečně podaří prosadit.⁴⁶

Navíc dalšími skutečnostmi, které hrály v neprospěch prosazení přímé volby, byly spory ohledně pravomocí prezidenta. Výše uvedené strany se nemohly shodnout, zda pravomoci posílit, či ponechat ve stávajícím rozsahu: „*Spor se vedl hlavně o jmenování členů Bankovní rady ČNB, udělování milostí nebo prodloužení funkčního období prezidenta.*“⁴⁷

Pro přímou volbu byl nakonec na jaře 2011 schválen dvoukolový systém. Do koaličního návrhu se podařilo ČSSD prosadit její požadavky a přímá volba tak mohla být schválena s tím, že se „*omezila pravomoc prezidenta rozhodnout o přerušení trestního stíhání a omezila se i imunita hlavy státu*“⁴⁸ a přímá volba prezidenta České republiky tak mohla být schválena.

Návrh poslanců na zavedení přímé volby prezidenta byl schválen Senátem po dlouhém jednání dne 7. března 2012. Změna ústavy nabyla účinnosti 1. října téhož roku. Pro přímou volbu se vyslovilo kladně 49 ze 75 přítomných senátorů.⁴⁹

2.6 Podmínky přímé volby prezidenta⁵⁰

Podmínky přímé volby a účast jednotlivých kandidátů jsou stanoveny v Ústavním zákonu 71/2012 Sb. o zavedení přímé volby prezidenta.

Navrhovat prezidentského kandidáta mohou občané České republiky, kteří dosáhli věku 18 let a jejich kandidáta podpoří svým petičním podpisem alespoň 50 000 občanů České republiky nebo nejméně dvacet poslanců či deset senátorů.

⁴⁶ Přímá volba: Odříkaného chleba největší krajíc. BÉM, Roman. *Www.ceskatelevize.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-03-06]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/exkluzivne-na-ct24/205591-prima-volba-odrikaneho-chleba-nejvetsi-krajic/>

⁴⁷ Tamtéž

⁴⁸ Tamtéž

⁴⁹ KODĚRA, Petr. Češi si poprvé vyberou prezidenta. Senátoři dali zelenou přímé volbě hlavy státu. *Www.ihned.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-54648220-cesi-si-poprve-vyberou-prezidenta-senatori-dali-zelenou-prime-volbe-hlavy-statu>

⁵⁰ Zákon o přímé volbě prezidenta České republiky. *Www.volba-prezidenta.cz* [online]. 2011-2013 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: http://www.volba-prezidenta.cz/zakon_o_prime_volbe_prezidenta_ceske_republiky/

Po odevzdání petičních podpisů (tedy alespoň s padesáti tisíci hlasy) provede Ministerstvo vnitra namátkovou kontrolu na vzorku 8 500 z těchto podpisů. V případě, že více než 3 % hlasů z tohoto vzorku budou chybná, je ministerstvo povinno provést druhou namátkovou kontrolu dalších 8500 podpisů. Pokud budou opět více než 3 % procenta podpisů chybná, bude se tento výsledek promítat do celkového počtu hlasů jejich odečtením. Znamená to, že i po odečtení neplatných hlasů musí kandidát na prezidenta republiky mít minimálně 50 000 hlasů a více.⁵¹

Prezident republiky je volen tajným hlasováním na základě rovného a přímého volebního práva a samotná volba může být dvoukolová. Prezident v prvním kole je zvolen tehdy, pokud získá nadpoloviční většinu hlasů všech voličů, kteří jsou k volbě oprávněni. Pokud nikdo z kandidátů nadpoloviční většinu hlasů nedostane, postupují do druhého kola dva nejúspěšnější kandidáti. Buď kandidáti, kteří mají stejný nejvyšší počet hlasů, a pokud tací alespoň dva nejsou, postupují první dva kandidáti s nejvyšším počtem hlasů. V druhém kole vítězí ten kandidát, který dostane absolutně největší počet hlasů. Pokud se ale o novém prezidentovi nerozhodne ani ve druhém kole volby, konají se volby nové a jsou vyhlášeny do deseti dnů.

Přímou volbu prezidenta republiky vyhlašuje předseda Senátu (pokud tato funkce není obsazena, vyhlašuje ji předseda Poslanecké sněmovny), a to ve lhůtě 60 dnů před vypršením mandátu současného prezidenta, nejpozději však 30 dnů před vypršením tohoto mandátu. Vyhlášení volby předsedou Senátu je jedna z novinek, která přišla se změnou volby prezidenta republiky. Prezident po svém zvolení skládá slib a opačně skládá prezidentský úřad taktéž do rukou předsedy Senátu. Pokud se úřad prezidenta uvolní dříve, konají se z pravidla volby do 90 dnů.

„Občané oprávnění k volbě prezidenta jsou rozděleni do jednotlivých okrsků dle místa svého trvalého pobytu. Volební okrsky spolu s adresami volebních místností oznámí starostové obcí nejpozději 15 dní před prvním volebním dnem (tedy nejpozději do 27. prosince 2012). Po předložení průkazu totožnosti volič obdrží prázdnou úřední obálku a hlasovací lístky.“⁵²

⁵¹ Podmínky přímé volby prezidenta. www.volba-prezidenta.cz [online]. 2011-2013 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: http://www.volba-prezidenta.cz/podminky_prime_volby_prezidenta/

⁵² Volební místnosti a způsob hlasování v prezidentských volbách. www.volba-prezidenta.cz [online]. 2011-2013 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: http://www.volba-prezidenta.cz/volebni_mistnosti_a_zpusob_hlasovani/

„Každý zaregistrovaný kandidát má samostatný hlasovací lístek s číslem určeným v losování čísel kandidátů provedeným Ministerstvem vnitra České republiky v roce 2012. U každého kandidáta jsou uvedeny informace:

- politická příslušnost (politická strana, hnutí, či bez politické příslušnosti)*
- navrhovatel kandidatury (senátoři, poslanci, případně návrh s podporou občanů)*
- každý hlasovací lístek je opatřen razítkem Ministerstva vnitra České republiky.“⁵³*

Samotný volební akt probíhá v ohraničeném prostoru v soukromí, do jedné obálky se vkládá jeden hlasovací lístek preferovaného kandidáta. Obálka se následně vhodí do volební schránky pod dozorem volební komise. Za neplatný hlas se považuje jakkoliv poškozený hlasovací lístek, více lístků v jedné obálce, lístek, který není oficiálním tiskopisem, nebo lístek, který není řádně vložen v hlasovací obálce. První i druhé kolo volby probíhá za stejných podmínek.⁵⁴

Historicky první kolo přímé volby českého prezidenta bylo podle předsedy horní komory Parlamentu Milana Štěcha stanoveno na 11. a 12. ledna roku 2013. Při výběru konkrétního data byl brán ohled na pololetní prázdniny, které začínaly až počátkem února, tudíž nezasahovaly ani do druhého kola volby. Volební účast tak prázdninami nebyla ovlivněna.⁵⁵

⁵³ Volební místnosti a způsob hlasování v prezidentských volbách. *Www.volba-prezidenta.cz* [online]. 2011-2013 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: http://www.volba-prezidenta.cz/volebni_mistnosti_a_zpusob_hlasovani/

⁵⁴ Tamtéž

⁵⁵ Prezidentská volba proběhne 11. a 12. ledna. ČT24. *Www.ceska-televize.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/197862-prezidentska-volba-probehne-11-a-12-ledna/>

3 PŘEDSTAVENÍ KANDIDÁTŮ A JEJICH KAMPANÍ

O první historicky přímou volbu prezidenta byl od samého počátku velký zájem ze stran médií, ale i celé společnosti. Jednalo se o volby důležité, protože si národ poprvé sám vybíral osobnost, která ho bude reprezentovat.

I z pohledu jednotlivých prezidentských kandidátů byl o post prezidenta republiky poměrně velký zájem. Celkem se o kandidaturu v úplném počátku ucházelo následujících 19 lidí:

Tabulka 1: Kandidáti na prezidenta ČR pro přímou volbu 2013⁵⁶

Kandidáti na prezidenta České republiky 2013	
Kandidáti do prvního kola volby	
Ing. Miloš Zeman, CSc.	
Karel Schwarzenberg	
MUDr. Zuzana Roithová, MBA	
Ing. Jan Fischer, CSc.	
Ing. Jana Bobošíková	
Táňa Fisherová	
MUDr. Přemysl Sobotka	
Prof. JUDr. Vladimír Franz	
Mgr. Jiří Dienstbier	
Kandidáti vyřazení po kontrole podpisů	
Ing. Vladimír Dlouhý, CSc.	
Tomio Okamura	
Kandidáti bez potřebné podpory občanů, poslanců či senátorů	
Prof. Jan Švejnar, M.A., Ph.D.	
Ladislav Jakl	
Tomáš Vandas	
JUDr. Ing. Jiří Karas	
JUDr. Klára Samková Ph.D.	
Karel Randák	
Petr Cibulka	
Ing. Pavel Kořán	

Jednotliví uchazeči museli pro platnou kandidaturu sehnat podporu buď minimálně 20 poslanců Parlamentu České republiky nebo 10 senátorů a nebo petiční

⁵⁶ Kandidáti na prezidenta České republiky 2013. www.volba-prezidenta.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-24]. Dostupné z: http://www.volba-prezidenta.cz/kandidati_na_prezidenta_ceske_republiky/

arch s minimálně 50 000 tisíci podpisy. To se podařilo jedenácti kandidátům z celkem původních devatenácti. Po kontrole podpisů občanů na kandidátních peticích, kterou provedlo Ministerstvo vnitra, byli vyřazeni kandidáti Vladimír Dlouhý, Tomio Okamura a Jana Bobošíková.

Vyřazení kandidáti na vzniklou situaci zareagovali. Postupně podali žalobu k Nejvyššímu správnímu soudu: „*Všichni tři pak u Nejvyššího správního soudu zpochybnili zejména výpočet podílu neplatných podpisů. Ministerstvo totiž sčítalo chybovost v obou kontrolních vzorcích, ačkoliv ji podle některých odborníků mělo zprůměrovat.*“⁵⁷

Situace nakonec vykristalizovala tak, že Jana Bobošíková po správném přepočítání nakonec dosáhla 50 810 podpisů a byla tak řádně zaregistrována jako oficiální kandidátka na post prezidenta republiky.⁵⁸

Dne 14. prosince byla vylosována volební čísla pro devět kandidátů, kteří se tak pod těmito čísly ucházeli o prezidentství České republiky. Pořadí vylosovala Státní volební komise. Následující kapitoly popisují jednotlivé kampaně devíti kandidátů na prezidenta v pořadí, v jakém jim byla vylosována volební čísla.

⁵⁷ Soud vrátil do hry o Hrad Bobošíkovou, Dlouhý a Okamura neuspěli. *Www.novinky.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/domaci/287685-soud-vratil-do-hry-o-hrad-bobosikovou-dlouhy-a-okamura-neuspeli.html>.

⁵⁸ Tamtéž

3.1 MUDr. ZUZANA ROITHOVÁ, MBA

- narozena 30. ledna 1953
- vystudovala Fakultu všeobecného lékařství Univerzity Karlovy; 1992 získala osvědčení Executive Health Care Management
- spoluzakladatelka Asociace nemocnic ČR
- 1990 - 1998 byla ředitelkou Fakultní nemocnice Královské Vinohrady
- 1998 byla od ledna do června ministryní zdravotnictví České republiky
- 1998 senátorkou za obvod Prahy 10
- 1999 členkou KDU-ČSL
- 2004 zvolena poslankyní Evropského parlamentu⁵⁹

Zuzana Roithová byla jednou ze tří žen, které se prezidentské volby účastnily. Svoji kandidaturu podala oficiálně dne 10. října 2012. Jak sama uvádí: „*Kampaň se snažím realizovat s co možná nejmenšími náklady, protože jsem přesvědčena, že v prezidentské volbě by měly být rozhodující celoživotní postoje kandidátů, a ne objem marketingové kampaně,*“⁶⁰ konstatovala Roithová.

Její kampaň byla financována z vlastních příjmů nebo z darů přátel a příznivců, nikoliv však právnických osob, nýbrž fyzických osob. Roithová je přesvědčena, že prezident má být nezávislý a ve chvíli, kdy by peníze na kampaň byly vynaloženy od vlivných podnikatelů, necítila by se tak.⁶¹

V rozhovoru pro server Lidovky.cz sama svou kampaň označuje za nadčasovou: „*Proto svůj styl kampaně, nezaložený na milionech od bohatých sponzorů, považuji za nadčasový.*“⁶²

⁵⁹ Životopis. [Www.prezident.roithova.cz](http://prezident.roithova.cz) [online]. 2012 [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: http://prezident.roithova.cz/clovek_zivotopis/

⁶⁰ Kdo mi pomáhá v prezidentské kampani. [Www.prezident.roithova.cz](http://prezident.roithova.cz) [online]. 2012 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: http://prezident.roithova.cz/clovek_kdo_mi_pomaha_v_kampani/

⁶¹ Finance. [Www.prezident.roithova.cz](http://prezident.roithova.cz) [online]. 2012 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://prezident.roithova.cz/finance/>

⁶² Zuzana Roithová: Můj styl kampaně byl nadčasový. [Www.lidovky.cz](http://www.lidovky.cz) [online]. 2013 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/zuzana-roithova-muj-styl-kampane-byl-nadcasovy-frx-/zpravy-domov.aspx?c=A130112_155429_ln_domov_rak

Protože byla Roithová již dvakrát zvolena jako poslankyně do Evropského parlamentu, a to v letech 2004 a 2009, není pochyb o tom, že je Roithová silně proevropsky založená. Tato skutečnost se odráží i v její kampani.

Vzhledem ke skromnému rozpočtu byla předvolební prezentace Roithové poměrně slabá. Pro tento účel vznikla webová prezentace s URL adresou www.prezident.roithova.cz. Zde jsou umístěny informace o životě této prezidentské kandidátky, její profesní kariéře nebo teze pro kandidaturu na úřad prezidenta republiky. Kromě jiného jsou na stránkách umístěny i videa a spoty její kampaně.⁶³

Hlavní hesla spotu jsou: Česká republika, lidská důstojnost, odpovědnost, všichni občané, Evropa, křesťanské hodnoty. Počáteční písmena těchto hesel skládají slovo člověk. Spot končí hlavní myšlenkou „starost o člověka“. Tato písmena jsou umístěna na jednotlivých krychlích, které jsou každá jiné barvy. Náhled spotu s barevnými krychlemi je možno vidět v následujícím obrázku.⁶⁴

Obrázek 2: Náhled předvolebního spotu Roithové⁶⁵

Kromě webové prezentace má Roithová i facebookový profil s názvem Zuzana Roithová. Na tomto facebookovém profilu má více než 3 000 fanoušků, bohatou fotogalerii a mimo jiné i příspěvky, které jsou poměrně aktivně aktualizovány.

Na propagačních materiálech, jako je billboard nebo leták, byl zobrazen její portrét, vedle lékařský recept, na kterém byl uveden pacient (česká politika), diagnóza

⁶³ Úvod. www.prezident.roithova.cz [online]. 2013 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://www.prezident.roithova.cz/>

⁶⁴ Tamtéž

⁶⁵ Tamtéž

(korupce, arogance, neschopnost), léčba (nekrást, nelhat, pracovat) a její podpis. Ve středu plakátu dominoval text: „Volte jedničku!“⁶⁶ Toto heslo souvisí s jejím vylosovaným volebním číslem 1.

Dále se na jiném typu billboardu objevuje heslo: Zvolte první prezidentku České republiky. Toto heslo odráží fakt, že je žena a že by byla první prezidentkou v historii českých zemí.⁶⁷

⁶⁶ Videá. *Www.prezident.roithova.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://prezident.roithova.cz/videa/?video=prezvolbaspot>

⁶⁷ Zuzana Roithová. *Www.facebook.com* [online]. 2012 [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10151298949798885&set=pb.62055813884.-2207520000.1363021762&type=3&theater>

3.2 Ing. JAN FISCHER, CSc.

- narozen 2. ledna 1951
- vystudoval Vysokou školu ekonomickou, Národohospodářskou fakultu, obor statistika a ekonometrie
- v roce 1990 jmenován místopředsedou Federálního statistického úřadu
- v roce 2000 pracoval jako šéf oddělení produkce společnosti Taylor Nelson Sofres Factum
- v březnu 2002 se stal vedoucím výzkumných pracovišť Fakulty informatiky a statistiky VŠE
- v roce 2003 byl jmenován předsedou Českého statistického úřadu
- 2009 - 2010 předseda překlenovací úřednické vlády
- v roce 2010 se stal viceprezidentem Evropské banky pro obnovu a rozvoj se sídlem v Londýně⁶⁸

Jan Fischer zahájil svoji petiční akci 9. července 2012, kdy jeho dobrovolnické týmy začaly sbírat podpisy občanů ve všech koutech České republiky. Oznámil, že ve chvíli, kdy bude registrován jako oficiální kandidát na prezidenta, rezignuje na svůj post viceprezidenta Evropské banky pro obnovu a rozvoj.⁶⁹

Podle jeho slov vstupoval do kampaně především u následujícího důvodu: „Mým hlavním cílem, s nímž jdu do této kampaně, je přispět k obnovení důvěry občanů v politiku a zastupitelskou demokracii. V tom je výzva, kterou přijímám, v tom vidím smysl změny, kterou přináší přímá volba.“⁷⁰

Jedním z pilířů předvolební kampaně Jana Fischera byla jeho webová prezentace www.jan-fischer.cz, kde je možné nalézt všechny důležité informace jako jeho životopis, financování kampaně, volební program, jeho názory nebo aktivity. Mimo tento web má Fischer i svůj profil na sociální síti Facebook s názvem Jan Fischer.

⁶⁸ Životopis. [Www.jan-fischer.cz](http://www.jan-fischer.cz) [online]. 2012 [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://www.jan-fischer.cz/cv/jan-fischer>

⁶⁹ Zahájili jsme petiční kampaň na podporu Jana Fischera. [Www.jan-fischer.cz](http://www.jan-fischer.cz) [online]. 2012 [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://www.jan-fischer.cz/aktivity/zahajili-jsme-jsme-podporu-jana-fischera>

⁷⁰ Tamtéž

Právě na tomto facebookovém profilu uveřejnil 25. března 2012 video s názvem „Pozdrav z chalupy“, první neoficiální spot kampaně, kde promlouvá k voličům z otevřeného okna chaloupky. Screenshot tohoto spotu je možné vidět níže.⁷¹ Jeho kampaň tedy začala poměrně brzy.

Obrázek 3: Pozdrav z chalupy⁷²

Oficiální předvolební spot Jana Fischera byl zveřejněn zhruba v polovině prosince minulého roku. Jeho název byl První krok ke změně udělejme společně! Klip byl natočen místy černobílý, případně byly použity barvy tlumené, nikterak výrazné. Hlavní postava je Jan Fischer zachycen v několika různých situacích – přednáší obecenstvu, předchází před fotografy na tiskovou konferenci, objímá se seniorkou, diskutuje mezi skupinou lidí. Ve spotu jsou střídavě točeny detaily, například detail Fischerových rukou při podepisování nebo při nasazování brýlí hned v úvodu spotu. Závěrem Fischer do kamery říká právě větu, kterou je pojmenován celý spot. Na úplném konci se zobrazí plakát, který je možno najít viz níže.⁷³

⁷¹ Jan Fischer. *Www.facebook.com* [online]. 2012 [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/janfischer.cz?fref=ts>.

⁷² Tamtéž

⁷³ Videogalerie. *Www.jan-fischer.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://www.jan-fischer.cz/media/videogalerie>

Obrázek 4: Náhled předvolebního spotu Fischera⁷⁴

Billboardy prezidentského kandidáta Jana Fischera byly poměrně jednoduché s heslem „Podpořte mou kandidaturu“. A pod tímto sloganem Fischerovým rukopisem napsáno: „Děkuji“. K sloganu je připojen portrét Fischera a vpravo nahoře logo – Jan Fischer – Tým 2013.⁷⁵

Obrázek 5 - Fischerův billboard⁷⁶

⁷⁴ Videogalerie. www.jan-fischer.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://www.jan-fischer.cz/media/videogalerie>

⁷⁵ Nový průzkum: Zeman na cestě k Hradu dotahuje Fischera. [www.aktualne.centrum.cz](http://aktualne.centrum.cz) [online]. 2012 [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/domaci/politika/fotogalerie/foto/494427/?cid=755579>

⁷⁶ Tamtéž

3.3 Ing. JANA BOBOŠÍKOVÁ

- vystudovala Vysokou školu ekonomickou, ekonomiku zahraničního obchodu
- od roku 1989 pracovala jako reportérka
- v roce 2000 nastoupila na post poradkyně předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky
- 2000 - 2001 pracovala jako ředitelka zpravodajství České televize
- 2001-2004 pracovala jako moderátorka na komerční televizi NOVA
- 2004-2009 byla poslankyní Evropského parlamentu
- v roce 2008 kandidovala na prezidentku České republiky
- od roku 2009 je předsedkyní strany Suverenita⁷⁷

Jana Bobošíková je emancipovaná a sebevědomá žena, která na veřejnosti vystupuje rozhodně a nebojí se nahlas říci své názory. Tyto vlastnosti se promítly i do její předvolební prezidentské kampaně.

Původně měla být z boje o Hrad vyřazena. „*Poté, co Nejvyšší správní soud vyhověl její stížnosti na neoprávněné vyřazení z voleb, ji ministerstvo vnitra zaregistrovalo.*“⁷⁸ A tím se řada prezidentských kandidátek rozšířila ještě o jméno Jana Bobošíková.

Na webových stránkách www.bobosikova.cz, které vznikly jako podpora její předvolební kampaně Jany Bobošíkové, je možné nalézt informace k předvolebnímu programu, ukázky předvolebních spotů, souhrn jejích názorů nebo doprovodnou fotogalerii. Stránky jsou na první pohled velice jednoduše koncipovány a informace nabízejí ve stručných přehledech.

V sekci Foto&video je několik videospotů, včetně čtyř variant oficiálních předvolebních spotů. Na nich vystupuje Jana Bobošíková v záběru na detail obličeje, kdy na kameru sděluje voličům ve třetí osobě, proč mají volit právě ji. Jednotlícím

⁷⁷ Životopis. [Www.bobosikova.cz](http://www.bobosikova.cz) [online]. 2012 [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://bobosikova.cz/zivotopis>

⁷⁸ Bobošíková má cestu na Hrad volnou, Okamura a Dlouhý zvažují stížnost k Ústavnímu soudu. [Www.zpravy.ihned.cz](http://www.zpravy.ihned.cz) [online]. 2012 [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-58960670-soud-rozhodl-o-kandidatech-na-prezidenta>

prvkem všech čtyř spotů je stejné pozadí se symbolikou české státnosti a konec poslední věty, která vždy končí zdůrazněním jména kandidátky. Printscreen jednoho ze spotů je přiložen zde.⁷⁹

Obrázek 6: Náhled předvolebního spotu Bobošíkové⁸⁰

Obsahovou stránku spotů Bobošíkové nejlépe vystihuje následující citace tiskové zprávy: „Prezidentská kandidátka v nich zcela jednoznačně říká, jaké jsou její priority. Osvětluje v nich například, proč kandiduje, vyjadřuje respekt k prezidentu Klausovi, hovoří o hodnotách, jako jsou suverenita, svoboda a prosperita. Jednotící ideou je zásadní nesouhlas se současným vývojem v Evropské unii a varování před riziky, která z něho vyplývají České republice.“⁸¹

Jana Bobošíková pro svou kampaň nezvolila formu billboardů. Namísto toho se snažila přesvědčovat voliče formou kontaktní kampaně, to znamená potkávat se s voliči takzvaně „tváří v tvář“.⁸²

Závěrem pro shrnutí lze použít slova mediálního odborníka Viléma Rubeše: „Jana Bobošíková je ke svým voličům až d’ábelsky upřímná, ukazuje přesně to, co by dělala jako prezidentka. Na volební úspěch jí to ale stačit nebude. Přitom je přesvědčená, že prezidentkou už v podstatě je, jen to ještě národ nepochopil.“⁸³

⁷⁹ Foto-video. www.bobosikova.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://www.bobosikova.cz/foto-video>

⁸⁰ Tamtéž

⁸¹ TISKOVÁ ZPRÁVA: VOLEBNÍ SPOTY JANY BOBOŠÍKOVÉ. www.ceskamedia.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.ceskamedia.cz/article.html?id=449098>

⁸² D’ábelsky upřímná Bobošíková se už vidí na Hradě, národ je proti, tvrdí marketingový expert. www.zpravy.ihned.cz [online]. 2013 [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-59091480-bobosikova-se-uz-vidi-na-hrade-narod-je-proti>

⁸³ Tamtéž

3.4 TÁŇA FISCHEROVÁ

- narodila se 6. června 1947
- původním povoláním herečka (několik let členkou Činoherního klubu)
- v letech 2002 - 2006 poslankyně parlamentu České republiky
- aktivně se podílí na práci v nadacích a občanských sdruženích (Hnutí Duha, sdružení Remedium, Nadace Vize 97 atd.)⁸⁴

Pokud jde o předvolební kampaň Táni Fischerové, v podstatě ani žádnou kampaň v pravém slova smyslu neměla.

„*Táňa Fischerová oslovuje především intelektuální menšinu velkých měst a minoritní část občanů, kteří si přejí politiku s lidskou tváří a budou volit kandidáta morálních hodnot.*“⁸⁵ Vzhledem k dlouholetému přátelství a sdílení společných názorů se zesnulým bývalým prezidentem Václavem Havlem oslovuje tu oblast voličů, kteří s Havlem sympatizovali. Její kampaň, prezentace jejích názorů a projevy nedosahují takové razance, aby se jí podařilo oslovit masivní část občanů České republiky a přesvědčit je, aby volil právě ji.⁸⁶

Na podporu Táni Fischerové coby prezidentské kandidátky vznikl webový portál www.prezidentkatf.cz. Webová stránka je přehledná, jednoduše koncipovaná a je možné na ní nalézt mnoho informací.

Na úvodní stránce v horní části webu je slogan: „Láska nevládne, láska tvoří.“ Ten nalezneme i na jejím facebookovém profilu.

Její předvolební spot se jmenuje: „Jakého si představujete prezidenta republiky?“ Videospot začíná právě zobrazením této věty na bílém podkladu a vzápětí následuje sestřih výpovědí několika lidí (můžu i žen), kteří na zmíněnou otázkou odpovídají. O Táně Fischerové nepadne jediná zmínka, lidé se vyjadřují obecně a

⁸⁴ Životopis. [Www.prezidentkatf.cz](http://www.prezidentkatf.cz) [online]. 2012 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.prezidentkatf.cz/t-fischerova/kdo-je-tana-fischerova>

⁸⁵ Značka Táňa Fischerová neexistuje, říká expertka. Nevnímáme ji jako političku. [Www.zpravy.ihned.cz](http://www.zpravy.ihned.cz) [online]. 2013 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.zpravy.ihned.cz/c1-59091140-tana-fischerova-volba-prezidenta-kampan-marketing-expertka-helena-de-la-barre-vccp>

⁸⁶ Tamtéž

popisují charakteristiku, jaký by prezident měl být. Tito lidé nejsou nikterak mediálně známí a chybí i popisek ve videu, kde by bylo například napsáno, jak se dotyčný jmenuje. Na konci videa mluví na kameru sama Táňa Fischerová. Její řeč je podobná jako výpovědi předchozích lidí, Fischerová popisuje, jaký by měl být prezident a jak by se měl chovat. Video uzavírá slogan: „Je to ve Vašich rukou“. Poté je opět na bílém podkladu text - jméno kandidátky (Táňa Fischerová), adresa webu www.prezidentkatf.cz a věta: „Kampaň Táňy Fischerové je v rukou občanů České republiky.“⁸⁷

Obrázek 7: Závěr spotu Fischerové⁸⁸

⁸⁷ TV spot 3. Jakého si představujete prezidenta České republiky? - Táňa Fischerová. *Www.youtube.com* [online]. 2012 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.youtube.com/watch?v=IPB-wlUiN-Y>

⁸⁸ Tamtéž

3.5 MUDr. PŘEMYSL SOBOTKA

- narodil se 18. května 1944
- vystudoval Fakultu všeobecného lékařství Univerzity Karlovy v Praze
- povoláním lékař, od roku 1991 primářem rentgenologie v Liberci
- v roce 1991 vstoupil do strany ODS
- v letech 1990-1996 byl radním města Liberec
- od roku 1996 zvolen místopředsedou Senátu
- v letech 2004 - 2010 předsedou Senátu⁸⁹

Přemysla Sobotku poslali bojovat o Hrad zákonodárci Občanské demokratické strany. Díky tomu byl ušetřen sběru 50 000 podpisů.

Předvolební kampani Přemysla Sobotky dominuje slogan: „Přisahal jsem, že budu pomáhat, ne škodit“. Toto motto je také viditelně umístěné na webových stránkách Přemysla Sobotky. Stránky www.premyslsobotka.cz jsou na první pohled provedeny profesionálně s moderním designem. Na úvodní straně webový stránek se mění Sobotkova fotografie – vždy je na ní vyobrazen kandidát v různých prostředích.⁹⁰

V sekci Co prosazují je možno nalézt dalších pět hesel, které se mimo jiné objevovali i na billboardech. Motta jsou následující: Naše země, naše hrdost; Naše země, naše koruna; Naše země, naše kultura; Naše země, naše pravidla; Naše země, naše svrchovanost.⁹¹

Kromě webové prezentace Sobotka komunikuje i na sociálních sítích typu Facebook a Twitter.

I Přemysl Sobotka zařadil do své předvolební kampaně natočení spotu. Vystupuje v něm pouze on sám a hned úvodní slova patří jeho otci, který ho dle jeho slov “formoval“. Naráží na dřívější komunistický režim, který jak Sobotka říká, s jeho otcem „zatočil“. Video je natočeno v honosných prostorech, v kancelářském prostředí.

⁸⁹ [Www.premyslsobotka.cz](http://www.premyslsobotka.cz). [Www.premyslsobotka.cz](http://www.premyslsobotka.cz) [online]. 2012 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.premyslsobotka.cz/index.php>

⁹⁰ [Www.premyslsobotka.cz](http://www.premyslsobotka.cz). [Www.premyslsobotka.cz](http://www.premyslsobotka.cz) [online]. 2012 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.premyslsobotka.cz/index.php>

⁹¹ Co prosazují. [Www.premyslsobotka.cz](http://www.premyslsobotka.cz) [online]. 2012 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.premyslsobotka.cz/co-prosazuji>

Sobotka je natočen v několika detailech, například jak sedí za stolem nebo jde po chodbě a sundává si sako. V druhé polovině svého příspěvku hovoří o evropských záležitostech. V závěru klipu sebevědomě nabádá voliče, aby volili právě jeho. V úplném závěru se ještě zobrazuje Sobotkův vlastnoruční podpis. Po celou dobu je jeho mimika v předvolebním spotu neutrální.⁹²

Obrázek 8: Náhled předvolebního spotu Sobotky⁹³

⁹² Předvolební spoty 2013: Prezidenti jdou do Hollywoodu. *Www.markething.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.markething.cz/predvolebni-spoty-2013-prezidenti-jdou-do-hollywoodu>

⁹³ Tamtéž

3.6 Ing. MILOŠ ZEMAN, CSc.

- narodil se 28. září 1944
- vystudoval Vysokou školu ekonomickou v Praze, obor Národohospodářské plánování
- v letech 1971 až 1990 pracoval ve společnostech Sportpropag, Agrodat, Prognostický ústav ČSAV
- v roce 1986 se stal členem Světové prognostické společnosti
- v roce 1990 poslancem Federálního shromáždění
- v roce 1993 zvolen předsedou ČSSD
- v letech 1996 - 1998 byl předsedou Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky
- v letech 1998-2002 byl jmenován předsedou vlády České republiky
- od roku 2003 žil jako starobní důchodce na Vysočině
- v březnu 2007 vystupuje ze strany ČSSD a v roce 2009 zakládá Stranu práv občanů Zemanovci⁹⁴

Miloš Zeman, politik s několikaletou praxí ve vrcholné politice. Velká osobnost, která přípravy pro kandidaturu na prezidenta republiky nezanedbala.

„Kampaň Miloše Zemana byla první, která se objevila na billboardech ještě před začátkem léta. Byla to kampaň na podporu kandidatury, nikoli prezidentská kampaň. Vedl ji Vratislav Mynář, předseda Strany práv občanů – Zemanovci.“⁹⁵ Volební tým Miloše Zemana využil billboardové plochy v největším rozsahu ze všech kandidátů. Uvádí se, že až čtyřnásobně více než například jeho soupeř Karel Schwarzenberg.⁹⁶

Na těchto billboardech je Zeman vyobrazen v detailu portrétu obličeje s rozzářeným úsměvem. Barvy jsou použity syté, kontrastní a pestré. Politik je oblečen

⁹⁴ Životní příběh Miloše Zemana. www.zemannahrad.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.zemannahrad.cz/fakta/zivotni-pribeh-milose-zemana.htm>

⁹⁵ Kampaň Miloše Zemana očima experta: Favoritem nejen díky kampani, boduje i v debatách. www.zpravy.ihned.cz [online]. 2013 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-59089610-kampan-milose-zemana-ocima-experta>

⁹⁶ Bitva billboardů: Zeman jich má čtyřikrát více, přesto za kampaň platí o miliony méně. www.zpravy.ihned.cz [online]. 2013 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-59171700-bitva-billboardu-zeman-porazi-knizete>

do červeného svetru a v pozadí je vidět českou krajinu. Reklamní ploše dominuje text: „Spoluobčané, podpořte petici“. V pravém dolním rohu je uvedena webová adresa www.zemannahrad.cz, opět v originálním provedení, kdy je použito barev a malých a velkých písmen.⁹⁷ Zemanův realizační tým oslovoval voliče nejen na billboardech, ale i prostřednictvím rozesílaných letáků s výzvou, aby podepsali právě Zemanův volební arch.

Obrázek 9: Petiční billboard Zemana⁹⁸

Po nasbírání potřebného počtu petičních podpisů nasadil volební tým Miloše Zemana druhou vlnu billboardů, které tak zaplavily Českou republiku. Zde se již jednalo o jinou grafiku a vyobrazení Zemana jako politika – státníka, oblečeného do obleku s košilí a kravatou. Jako pozadí billboardu byl použit opět pohled na českou krajinu, tentokrát zobrazenou pomocí reálné fotografie. Dominantou snímku je i světle modrá obloha. Slogan v tomto případě zní: „Zde domov můj - srdcem za lidi, rozumem

⁹⁷ Prezidentské kampaně se rozjíždějí. [Www.mediaguru.cz](http://www.mediaguru.cz) [online]. 2012 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.mediaguru.cz/2012/08/prezidentske-kampane-se-rozjizdeji/#.UT-YlByQWSo>

⁹⁸ Tamtéž

za republiku.“⁹⁹ Toto heslo obsahuje *citaci národní hymny, emoce i racionální důvody, takže se bude líbit všem.*¹⁰⁰

Třetí vlna billboardů byla odlišná, odrážela se v nich minulost. Tomuto dominuje heslo: „I tehdy jsem byl s vámi“. Zeman je na nich vyobrazen opět ve slavnostním obleku v pravé části. V levé části nalezneme fotografii, kde Zeman řeční za pultem a promlouvá k davu. V obrázku je uveden letopočet 1989 a doplněn text: „Byl součástí události sametové revoluce.“¹⁰¹

Obrázek 10: Předvolební billboard Zemana¹⁰²

Kromě hojného využívání billboardových ploch Zeman neopomněl ani natočení předvolebního prezidentského spotu. Ten vznikl ve spolupráci s režisérem Filipem Renčem.

Video začíná záběrem na vzrostlý strom, u kterého se prochází Miloš Zeman. Kamera zachycuje jeho ruku v momentě, kdy hladí strom. Procházkou v lese přichází na

⁹⁹ Stručný marketing přímé volby I: Billboardy a profilace kandidátů. *Www.muptimes.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.muptimes.cz/top/191-strucny-marketing-prime-volby-i-billboardy-a-profilace-kandidatu>

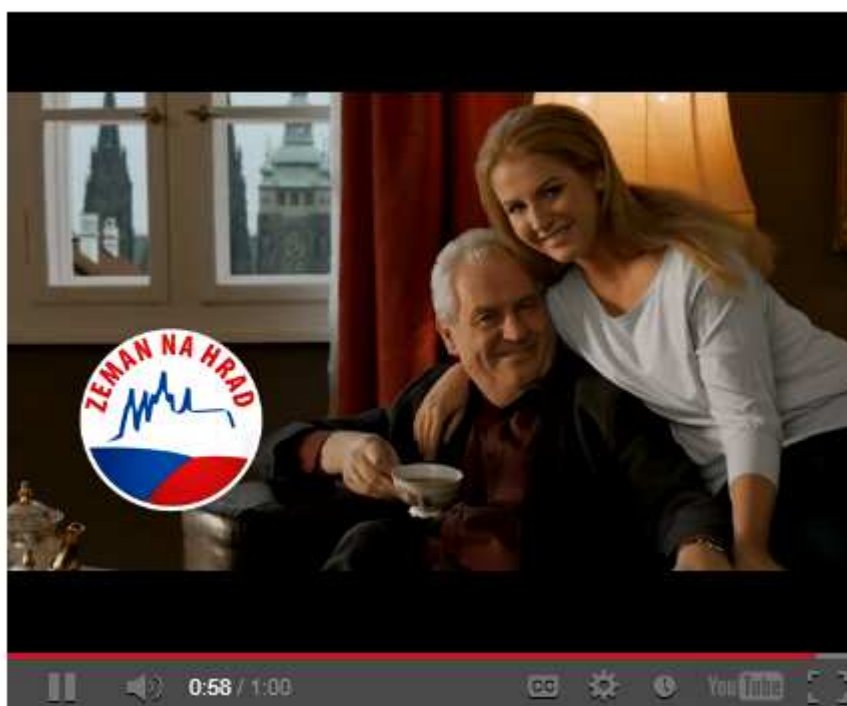
¹⁰⁰ Kampaň Miloše Zemana očima experta: Favoritem nejen díky kampani, boduje i v debatách. *Www.zpravy.ihned.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-59089610-kampan-milose-zemana-ocima-experta>

¹⁰¹ Bitva billboardů: Zeman jich má čtyřikrát více, přesto za kampaň platí o miliony méně. *Www.zpravy.ihned.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-59171700-bitva-billboardu-zeman-porazi-knizete>

¹⁰² Tamtéž

pole, kde záběr na krajinu střídá detail obličeje a detail jeho očí. Spot vyjadřuje, že příroda k Zemanovi neodmyslitelně patří, především Českomoravská vysočina, kterou častokrát na veřejnosti zmiňuje. Vzápětí v kontrastu s krásnou přírodou prochází Prahou mezi lidmi a na ulici se mu klaní pouliční umělci. Poté stoupá po schodech na Hrad, rozhlíží se po nádvoří, v pozadí je vidět státní vlajku. V samotném závěru videa přichází jeho dcera Kateřina, která svého otce objímá. Zeman je tak vyobrazen ve třech rolích – obyčejný člověk v přírodě, státník a milující otec.¹⁰³

Obrázek 11: Náhled předvolebního spotu Zemana¹⁰⁴

Webová prezentace www.zemannahrad.cz nabízí mnoho informací, je přehledně strukturována, galerie obsahuje mnoho fotografií seřazených dle tématu a taktéž video - a audiozáznamy. Mimo tento portál propaguje svoji kandidaturu Zeman i na sociálních sítích Twitter nebo Facebook.¹⁰⁵

¹⁰³ Zeman vydal volební spot. Objímá stromy i svou dceru. *Www.aktualne.centrum.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/prezidentske-volby/clanek.phtml?id=766152>

¹⁰⁴ Tamtéž

¹⁰⁵ *Www.zemannahrad.cz*. *Www.zemannahrad.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.zemannahrad.cz/>

3.7 Prof. JUDr. VLADIMÍR FRANZ

- narodil se 25. května 1959
- v letech 1978 – 1982 vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze
- v současnosti pracuje jako pedagog Divadelní fakulty Akademie múzických umění v Praze, kde vede Kabinet scénické hudby
- v letech 1996 – 2000 byl v čele Akademického senátu AMU
- byl jmenován profesorem na AMU – obor Dramatická umění – dramaturgie činoherního divadla
- v období let 1998 – 2007 získal celkem šestkrát cenu Alfreda Radoka, dále v roce 2001 Cenu Divadelních novin a v roce 2011 cenu OSA¹⁰⁶

Zrodem myšlenky, že by Vladimír Franz mohl být prezidentem, stojí režisér Jakub Hussar.

*„Vše vzniklo jako reakce na stav, kdy občané České republiky sice dostali možnost vybrat si prezidenta, ale pohled na ‘provařené’ kandidáty, obvykle stejně dosazené politickými stranami o opravdové svobodě volby moc nevypovídal, navíc považujeme Česko za nesmírně liberální a svobodomyslnou zemi a rádi bychom dokázali, že tomu tak opravdu je.“*¹⁰⁷ komentuje důvod podpory Vladimíra Franze jeden z iniciátorů Franzovy kampaně novinář Vojtěch Bednář.

Vladimír Franz je beze sporu výstřední postavou a zraky veřejnosti se na něj upíraly s rozpaky. Část občanů jej považovala za pouhou karikaturu, kterou nebraly vážně, naopak někteří mladí lidé jej brali jako alternativu, která je výstřední, vymyká se normálu a možná je i výzvou. V každém případě se tomuto kandidátovi podařilo nasbírat potřebný počet petičních podpisů a stal se tak oficiálním kandidátem na prezidenta České republiky.

¹⁰⁶ Bio. www.vladimirfranz.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://www.vladimirfranz.cz/bio/>

¹⁰⁷ Jak se dělá prezident: kampaň Vladimíra Franze vznikla jako zábava na Facebooku. www.mediary.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://www.mediary.cz/jak-se-dela-prezident-kampan-vladimira-franze-vznikla-jako-zabava-na-facebooku/>

Vše odstartovalo koláž „Jaké by to bylo“, kterou zveřejnil Jakub Hussar na sociální síti Facebook, kde je Franz zobrazen vedle Václava Klause a Františka Josefa I. Tento obrázek se začal šířit sociální sítí a nedlouho poté vznikla facebooková stránka „Vladimír Franz prezidentem“, která nasbírala přes 60 000 fanoušků.¹⁰⁸

Obrázek 12: Fotomontáž Franze¹⁰⁹

Oficiální webová stránka na podporu Vladimíra Franze, www.vladimirfranz.cz, nabízí mnoho informací o kandidátovi, bohatou fotogalerii a jeho názory. Franz natočil předvolební spoty: „*Prezidentský speciál na palubě letadla Air Franz One v kampani prezidentského kandidáta Vladimíra Franze přináší čtyři volební spoty: 1. Slušně, nebo vůbec, 2. Prezident speciál, 3. Myšlenky, které jsou slyšet, 4. Návrat státu občanům.*“¹¹⁰

První část seriálu: „Slušně, nebo vůbec“ se odehrává na palubě letadla, kde letuška předvádí klasickou instruktáž, která je známá z letadel, přičemž klip končí

¹⁰⁸ Jak se dělá prezident: kampaň Vladimíra Franze vznikla jako zábava na Facebooku. [Www.mediary.cz](http://www.mediary.cz) [online]. 2012 [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://www.mediary.cz/jak-se-dela-prezident-kampan-vladimira-franze-vznikla-jako-zabava-na-facebooku/>

¹⁰⁹ Tamtéž

¹¹⁰ VLADIMÍR FRANZ: AIR FRANZ ONE (VOLEBNÍ SPOT). [Www.tvspoty.cz](http://www.tvspoty.cz) [online]. 2012 [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://www.tvspoty.cz/vladimir-franz-air-franz-one-volebni-spot/>

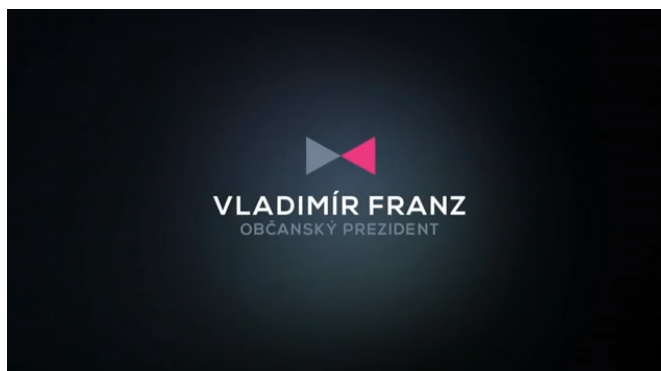
kontroverzní větou: „Pytlíky na zvracení již potřebovat nebudete.“ Následně je klip ukončen větou: „Slušně, nebo vůbec.“

Obrázek 13 - Slušně nebo vůbec¹¹¹

V druhém díle: „Prezident speciál“ vystupuje již samotný Franz coby pasažér letadla. Pointa příběhu je taková, že jiný pasažér, mladík, vybarvuje omalovánky – hlavu Vladimíra Franze. V jednom se záběrů spatří Franze přes uličku vedle sebe a omalovánku dokresluje přímo podle něj. Spot je ukončen právě větou: „Prezident speciál“ a následuje logo Vladimíra Franze, občanský prezident.

Obrázek 14: Prezident speciál¹¹²

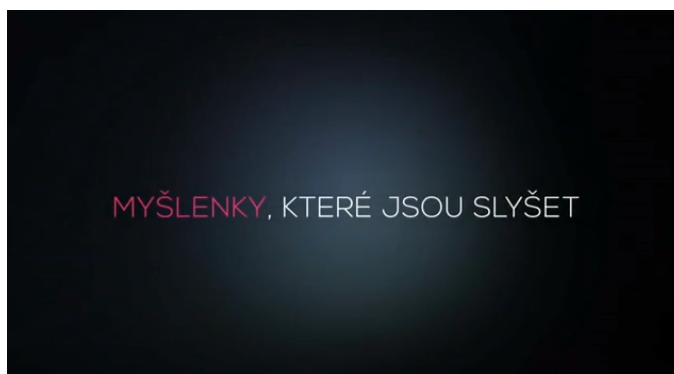
Třetí ze série spotů s názvem: „Myšlenky, které jsou slyšet“ se opět odehrává na palubě letadla. Ústřední postavou je mladík, který má na uších sluchátka, poslouchá hudbu a tancuje si do rytmu. Zhruba v osmé sekundě je slyšet hlasitá hudba – státní

¹¹¹ Air Franz One - část 1. Wwww.youtube.com [online]. 2012 [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://www.youtube.com/watch?v=Jc-OaFuk0z8>

¹¹² Air Franz One - část 2. Wwww.youtube.com [online]. 2012 [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://www.youtube.com/watch?v=cWg3dJaIVvM>

hymna České republiky. Pasažéři letadla se shlukují kolem Vladimíra Franze, který sedí na sedadle u okna a poslouchá ve sluchátkách onu zmíněnou hudbu. Následuje střih a strohá věta: „Myšlenky, které jsou slyšet“. Následně se zobrazuje opět logo: „Vladimír Franz občanským prezidentem“.

Obrázek 15: Myšlenky, které jsou slyšet¹¹³

V posledním klipu letadlo imaginární letecké společnosti Air Franz One přistává, z reproduktorů je slyšet hlášení, že letadlo právě přistálo na Letišti Václava Havla Praha, teplota je pod bodem mrazu a klima je zralé na změnu. Záběr je na Vladimíra Franze, který si skládá noviny, vystupuje také, a to za doprovodu komentáře: „Nezapomeňte si svá občanská práva.“ Následuje věta, která je názvem posledního spotu: „Návrat státu občanům“.

Obrázek 16: Návrat státu občanům¹¹⁴

¹¹³ Air Franz One - část 3. Wwww.youtube.com [online]. 2012 [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://www.youtube.com/watch?v=xy34JRfrvj8>

¹¹⁴ Air Franz One - část 4. Wwww.youtube.com [online]. 2012 [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://www.youtube.com/watch?v=cgA3UpFhthk>

3.8 Mgr. JIŘÍ DIENSTBIER

- narodil se v roce 1969 ve Washingtonu
- v roce 1997 vystudoval Právnickou univerzitu Univerzity Karlovy v Praze
- v letech 1990 – 1992 byl poslancem Federálního shromáždění
- od července 2010 je stínovým ministrem spravedlnosti za ČSSD
- v roce 2011 byl zvolen místopředsdou ČSSD
- v roce 2011 se stal senátorem za Kladensko a část Prahy¹¹⁵

„Jiří Dienstbier, změna je možná.“ Takto zní ústřední slogan předvolební prezidentské kampaně nejmladšího kandidáta s volebním číslem osm. Kandidát, za nímž stojí jedna z nejsilnějších politických stran, Česká strana sociálně demokratická.

Ač by Dienstbier byl stranickým prezidentem, podpora od jeho strany nebyla nikterak velká, ba možná naopak. Dienstbier pro svoji kampaň volil opět vytvoření internetových stránek s názvem www.dienstbier2013.cz, kde je možné nalézt plno informací a přehledně zdokumentovaný průběh kampaně prostřednictvím fotografií.

Kromě webu i tento kandidát má svou vlastní facebookovou stránku s názvem Jiří Dienstbier. Zde ale nějaká intenzivnější komunikace neprobíhala, stránka má něco málo přes 4 000 fanoušků. K jeho facebookovému profilu se vyjádřil Dejan Stajnberger, kreativní ředitel společnosti VCCP: *„...není psaný personálně. Spravuje mu to někdo druhý. To je ale úloha novinářů, popisovat. Sociální síť by měl být můj pohled na věc: jestli se mi líbí tohle a tamto, jestli Sparta nebo Slavie. Je více informativní než osobní.“*¹¹⁶

Oficiální předvolební klip Jiřího Dienstbiera se opírá o podporu z řad více či méně známých osobností. Na kameru se po zvolení Jiřího Dienstbiera vyslovuje architekt, bývalá ústavní soudkyně, filozof, sociolog a další. Všichni jsou zabíráni

¹¹⁵ Životopis. [Www.dienstbier2013.cz](http://www.dienstbier2013.cz) [online]. 2012 [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://www.dienstbier2013.cz/zivotopis/>

¹¹⁶ Reklamní odborník: Značka Dienstbier je nuda, která neumí upoutat pozornost voličů. [Www.zpravy.ihned.cz](http://www.zpravy.ihned.cz) [online]. 2013 [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-59066730-dienstbier-nuda-prezident-voba-reklama-image>

kamerou na detail obličeje a popisují, proč ve volbách zvolit právě Dientsbiera. Závěrem hovoří samotný Dietsbier, jeho projev podle odborníků ovšem nepůsobí nikterak přesvědčivě. Printscreen videospotu je k náhledu níže:¹¹⁷

Obrázek 17: Náhled předvolebního spotu Dientsbiera¹¹⁸

¹¹⁷ Předvolební spoty 2013: Prezidenti jdou do Hollywoodu. *Www.markething.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://www.markething.cz/predvolebni-spoty-2013-prezidenti-jdou-do-hollywoodu>

¹¹⁸ Tamtéž

3.9 KAREL SCHWARZENBERG

- narodil se 10. prosince 1937
- přerušil studium práva ve Vídni a Štýrském Hradci a lesnictví v Mnichově
- předsedal Helsinskému výboru pro lidská práva
- je spoluzakladatelem Československého dokumentačního střediska
- na podzim roku 1989 se vrátil do Československa a v roce 1990 se stal kancléřem prezidenta republiky
- v letech 1992 – 2004 se věnoval správě rodinného majetku, především správě lesů a památek
- od roku 2007 je ministrem zahraničních věcí
- v roce 2009 spoluzakládá politickou stranu TOP 09
- v roce 2010 byl zvolen poslancem Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky¹¹⁹

Karel Schwarzenberg, šlechtic, o kterém se na veřejnosti často hovoří jako o knížeti. Je posledním z devíti kandidátů, kteří se ucházeli o post prezidenta republiky. Hlavním sloganem jeho kampaně bylo „Neuhnu z cesty.“

Karel Schwarzenberg jistou zkušenost s Hradem již má, protože v devadesátých letech pracoval jako kancléř tehdejšího prezidenta republiky Václava Havla. Právě tato osobnost pro něj je i vzorem v této prezidentské kampani, kdy sám uvádí, že v mnoha věcech je mu Václav Havel vzorem, kterého nikdy nemůže dostihnout. Ale sám o sobě říká, že je větší skeptik.¹²⁰

Volební tým Schwarzenberga se skládal hned z několika odborníků. Strategie kampaně využívala několika komunikačních kanálů stejně tak, jako tomu bylo i u ostatních kandidátů.

¹¹⁹ Životopis. *Www.karelschwarzenberg.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.karelschwarzenberg.cz/zivotopis.html>

¹²⁰ FOTO: Schwarzenberg zahájil kampaň. Chce Česko podržet v "bouřlivých dobách". *Www.zpravy.ihned.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/politika/c1-58008670-foto-schwarzenberg-zahajil-kampan-chce-cesko-podrzet-v-bourlivych-dobach>

Jedním z pilířů kampaně byly opět webové stránky věnované kandidátovi s názvem www.volimkarla.cz. Design stránek je svěží, moderní, přehledný s mnoha informacemi, odráží státní barvy České republiky, červenou, modrou a bílou.

S webovou prezentací souvisí i masivní kampaň na Facebooku, kde jeho profil nese jednoduše název Karel Schwarzenberg. To dokazuje nezanedbatelný počet fanoušků, který přesahuje číslo 200 000. Schwarzenbergovu týmu se podařilo opravdu hodně sdílení, a to díky hojné komunikaci nebo vytváření událostí na sociální síti, a také tomu přispělo samovolné šíření mezi samotnými uživateli. Jedna z událostí, která se například přes Facebook šířila, byla událost „Jdu volit a volím Karla!“ Uživatelé tuto událost mezi sebou sdíleli, přidávali se k ní a dál zasílali pozvánku svým přátelům.¹²¹

Ani Karel Schwarzenberg nebyl výjimkou a natočil předvolební spot. „*Karel Schwarzenberg se uvedl klipem, ve kterém raději nemluví (asi proto, že mu to tolik nejde), ale nechává mluvit jiné – a to ty nejlepší,*“¹²² popisuje Denisa Kasl Kollmanová. Klip začíná slovy Zdeňka Svěráka, jaký by měl být náš prezident. Na tuto otázku odpovídají české osobnosti. Někdo popisuje, jaký by prezident měl být, jiný zase skanduje jméno Karel. V klipu se objeví jména jako Zdeněk Svěrák, Helena Třeštíková, Roman Vojtek, David Černý, Meda Mládková, Kryštof Hádek, Vavřinec Hradílek, Jiří Černý, Petr Čtvrtníček a další. Závěrem je střih na Karla Schwarzenberga, který stojí před kamerou v béžovém svetru s bílým límečkem a usmívá se na kameru. Poté se zobrazí nadpis „Stojím o podporu slušných a čestných lidí“ a připojí se Schwarzenbergův podpis.

V dalším videu, které se v jeho předvolební kampani objevilo, vystupují opět známé osobnosti. Tentokrát ale na otázky známých tváří z řad herců, sportovců nebo umělců odpovídá sám Karel Schwarzenberg.

¹²¹ Za úspěch Schwarzenberga mohou sociální sítě. Karla je plnýfacebook. [Www.technet.idnes.cz](http://www.technet.idnes.cz) [online]. 2013 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: http://technet.idnes.cz/internet-volby-prezidenta-d03-sw_internet.aspx?c=A130112_184201_sw_internet_pka

¹²² Předvolební spoty 2013: Prezidenti jdou do Hollywoodu. [Www.markething.cz](http://www.markething.cz) [online]. 2013 [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://www.markething.cz/predvolebni-spoty-2013-prezidenti-jdou-do-hollywoodu>

Obrázek 18: Náhled předvolebního spotu Schwarzenberga¹²³

Dalším z pilířů kampaně byly billboardy, jednoduché, všechny v jednom uceleném stylu. Schwarzenberg je na nich zobrazen v detailu obličeje po ramena, slušivě oblečen. Na billboardech se objevovala například hesla: „Občas mi není rozumět, ale mé postoje jsou jasné,“ nebo „Pokud člověk může udělat něco pro svou vlast, je to jeho povinnost.“ Jednoduché, stručné sdělení, které je pro každého člověka srozumitelné.

Obrázek 19: Náhled billboardu Schwarzenberga¹²⁴

Mimo výše zmíněných billboardů se objevily i ty, na kterých je šlechtic zobrazen na tmavě šedém podkladu s jednoduchým sloganem „Jsem povinen nabídnout své zkušenosti.“ Náhled takového propagačního materiálu je možno vidět níže:

¹²³ Předvolební spoty 2013: Prezidenti jdou do Hollywoodu. [Www.markething.cz](http://www.markething.cz) [online]. 2013 [cit.2013-03-18]. Dostupné z: <http://www.markething.cz/predvolebni-spoty-2013-prezidenti-jdou-do-hollywoodu>

¹²⁴ ID fotografie: 779793. [Www.mediafax.cz](http://www.mediafax.cz) [online]. 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.mediafaxfoto.cz/preview.php?id=779793>

Obrázek 20: Náhled billboardu Schwarzenberga¹²⁵

Věc, která nešla přehlédnout, byla vizualizace Karla Schwarzenberga jako punkera s čírem na hlavě se sloganem „Karel for preSident“. Tato vizualizace se objevovala na plackách, tričkách, samolepkách nebo letáčcích a jejím tvůrcem je výtvarník David Černý, jeden z podporovatelů Karla Schwarzenberga. Jako ústřední barvy těchto propagačních materiálů zvolil sytě žlutou a růžovou. Tento neotřelý způsob propagace byl cílen především na mladší věkové kategorie.¹²⁶

Obrázek 21 - Karel for PreSident¹²⁷

¹²⁵ Prezidentské kampaně se rozjíždějí. *Www.mediaguru.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.mediaguru.cz/2012/08/prezidentske-kampane-se-rozjizdeji/#.UUhftxyQWSo>

¹²⁶ Kampaně prezidentských voleb pokračují. *Www.mediaguru.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.mediaguru.cz/2012/12/kampane-prezidentskych-voleb-pokracuji/#.UUhdmByQWSo>

¹²⁷ Kampaně prezidentských voleb pokračují. *Www.mediaguru.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.mediaguru.cz/2012/12/kampane-prezidentskych-voleb-pokracuji/#.UUhdmByQWSo>

4 UDÁLOSTI PŘED I. KOLEM VOLBY

V polovině července 2012 byla Senátem České republiky schválena pravidla pro přímou volbu prezidenta. Každý z kandidátů směl disponovat maximálním rozpočtem padesát milionů korun na kampaň. Čtyřicet milionů směl použít před prvním kolem volby, zbylých deset milionů mezi prvním a druhým kolem volby. Zároveň každému z kandidátů byl zdarma vymezen prostor v délce pěti hodin ve veřejnoprávních médiích, v České televizi a Českém rozhlase.¹²⁸

Již počátkem května 2012 byl znám první kandidát na prezidenta České republiky a stal se jím Miloš Zeman, který získal potřebných deset podpisů od senátorů Parlamentu České republiky. Mimo to ale trval na získání alespoň padesáti tisíc petičních podpisů od obyvatel, takže zahájil petiční kampaň na podporu svojí prezidentské kandidatury.¹²⁹

Prvního října 2012 bylo oznámeno předsedou senátu, Milanem Štěchem, že historicky první volba prezidenta proběhne v termínu 11. - 12. ledna 2013. V tuto dobu byla již známa jména prvních šesti uchazečů o Hrad. Byli jím Miloš Zeman, Karel Schwarzenberg, Přemysl Sobotka, Jiří Dientsbier, Jan Fischer a Jana Bobošíková. Ostatní byli v procesu sběru petičních podpisů nebo podpory z řad poslanců a senátorů. Oficiální kandidaturu bylo nutné odevzdat nejpozději 6. listopadu 2012.¹³⁰

Právě 6. Listopadu 2012 byla oznámena definitivní jména oficiálních kandidátů na prezidenta České republiky. Byli jimi:¹³¹

¹²⁸ Senát schválil pravidla přímé volby prezidenta. *Www.ceskatelevize.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/186340-senat-schvalil-pravidla-prime-volby-prezidenta/>

¹²⁹ Zeman získal dostatek senátorských podpisů, zahájí prezidentskou kampaň. *Www.ceskatelevize.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/176780-zeman-ziskal-dostatek-senatorskych-podpisu-zahaji-prezidentskou-kampan/>

¹³⁰ Prezidentská volba proběhne 11. a 12. ledna. *Www.ceskatelevize.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/197862-prezidentska-volba-probehne-11-a-12-ledna/>

¹³¹ Je jasno: O Hrad bude bojovat 11 osobností. *Www.ceskatelevize.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/202370-je-jasno-o-hrad-bude-bojovat-11-osobnosti/>

- *Miloš Zeman: 105 000 podpisů*
- *Jan Fischer: 101 000 podpisů*
- *Zuzana Roithová (KDU-ČSL): 81 000 podpisů*
- *Vladimír Franz: 88 000 podpisů*
- *Vladimír Dlouhý: 60 000 podpisů*
- *Jiří Dienstbier (ČSSD): 55 000 podpisů a podpora zákonodárců ČSSD*
- *Karel Schwarzenberg (TOP 09): podpora zákonodárců TOP 09 a STAN*
- *Přemysl Sobotka (ODS): podpora zákonodárců ODS*
- *Táňa Fischerová: 72 600 podpisů*
- *Tomio Okamura: 61 500 podpisů*
- *Jana Bobošíková: 55 000 podpisů*

Poté následovala kontrola petičních podpisů, kterou provádělo Ministerstvo vnitra. Tři kandidáti museli být nakonec vyřazeni: „*Ministerstvo vnitra vyřadilo z boje o Pražský hrad Janu Bobošíkovou, Vladimíra Dlouhého a Tomia Okamuru. Ani jeden z nich totiž po kontrole podpisových archů nepřekonal hranici 50 tisíc podpisů, která prezidentskou kandidaturu umožňuje.*“¹³² Všichni tři zmínění kandidáti postupem času podali stížnosti k Nejvyššímu správnímu soudu o tom, že Ministerstvo vnitra pochybilo při odečítání neplatných hlasů. Soud rozhodl 13. prosince o tom, že pouze Jana Bobošíková má být zaregistrována jako oficiální kandidát na post prezidenta.¹³³

Tyto události ohledně nesrovnalosti sčítání platných hlasů vyvolávali vlny emocí napříč veřejností a zpochybňovaly právoplatnost a důvěryhodnost voleb.

Po zveřejnění oficiálních kandidátů jim vylosovala Státní volební komise volební čísla. Podle těchto čísel je všech devět kandidátů seřazeno v předchozí kapitole Představení jednotlivých prezidentských kandidátů a jejich předvolebních kampaní, jak již bylo zmíněno.

¹³² Vnitro vyřadilo z boje o Hrad Bobošíkovou, Dlouhého a Okamuru. *Www.ceskatelevize.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/204594-vnitro-vyradilo-z-boje-o-hrad-bobosikovou-dlouheho-a-okamuru/>

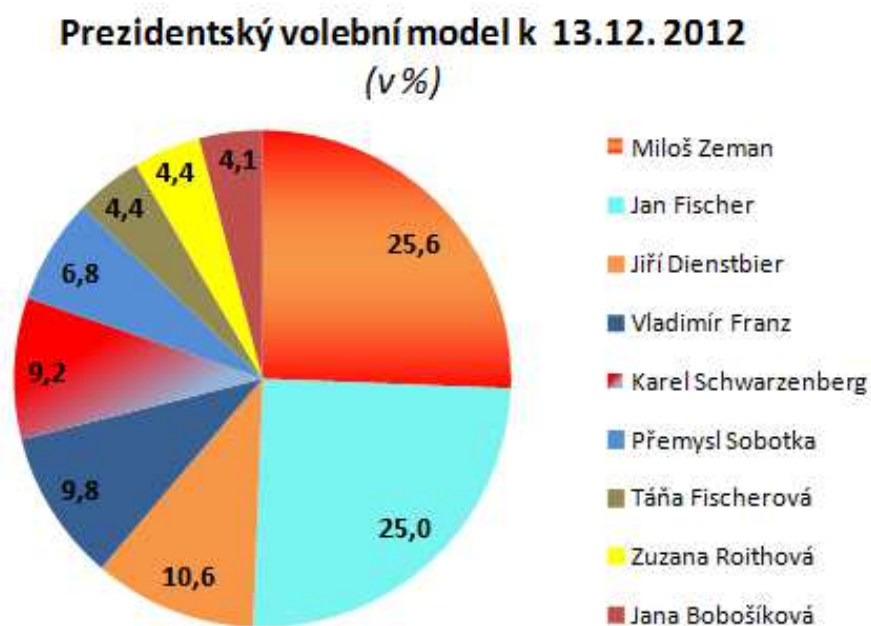
¹³³ Soud posílá do volby Bobošíkovou, Dlouhý a Okamura neuspěli. *Www.ceskatelevize.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/207313-soud-posila-do-volby-bobosikovou-dlouhy-a-okamura-neuspeli/>

Celý průběh přímé volby prezidenta byl monitorován výzkumnými agenturami, které neotálely s předvolebními průzkumy, kdo je favoritem na křeslo prezidenta nebo jak velká volební účast se očekává.

Od začátku diskusí kolem přímé volby prezidenta byl favorizován někdejší předseda úřednické vlády Jan Fischer. Například průzkum agentury ppm factum z poloviny října loňského roku hovořil až o třiceti procentech podpory ze stran voličů.¹³⁴

Další průzkum k 13. prosinci 2012 od stejné agentury prokázal stoupající tendenci oblíbenosti Miloše Zemana. Ten se tak vyhoupl do čela a poprvé se dostal na první místo mezi prezidentskými kandidáty. Na druhém místě byl v tu dobu Jan Fischer¹³⁵:

Graf 1: Prezidentský volební model k 13.12.2012¹³⁶

První prezidentské kampaně se začaly již rozjíždět během jara a léta 2012. Jako jeden z prvních začal komunikovat Jan Fischer, který v dubnu zveřejnil na sociální síti video, kde promlouvá z otevřeného okna chaloupky. Následovaly billboardy na podporu

¹³⁴ Průzkumy: Fischer má u národa bezmála třetinovou podporu. *Www.ceskatelevize.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/199686-pruzkumy-fischer-ma-u-naroda-bezmala-tretinovou-podporu/>

¹³⁵ Zeman vede. *Www.factum.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: http://www.factum.cz/517_zeman-vede?PHPSESSID=0c2122b7bb4da24b80dfa6bd3115945a

¹³⁶ Tamtéž

petiční části kampaně. Obdobně postupoval Miloš Zeman, jehož petiční billboardy zachvátily Českou republiku a k 26. červnu již měl nasbíraný potřebný počet podpisů. Karel Schwarzenberg za svými „protihráči“ neostával a se svým volebním týmem rozjel kampaň především na sociálních sítích, konkrétně na Facebooku, kde byl o mnoho napřed před ostatními.¹³⁷

Kampaně se v tomto období rozvíjely pozvolna, hlavní vlna propagace byla přichystána na konec roku a především první dva týdny v lednu, kdy volby byly již více než aktuální.

Podle zákona oficiální předvolební kampaně začínají 26. prosince 2012. Vzhledem ale ke svátkům vánočním bylo fyzické zahájení vysílání spotů posunuto až na 29. prosince. Zákon dále ukládá, že každý z kandidátů má právo na vysílací čas zdarma v délce 5 hodin ve veřejnoprávních médiích. *„Ve veřejnoprávní televizi se budou kandidáti se svými půlminutovými nebo minutovými příspěvky objevovat po 12 dní, nejprve na ČT24 a od 2. do 9. ledna na ČT1. Na rozhlasových vlnách budou minutové spoty ke slyšení na čtyřech okruzích, a to na Radiožurnálu, na Dvojce, na Vltavě a na síti regionálních stanic. Rozhlas je bude od 2. do 5. ledna vysílat vždy 12 minut denně a od 6. do 8. ledna pak 11 minut denně.“*¹³⁸

Na začátku prosince se objevily po celé republice billboardy zobrazující Jana Fischera se sloganem: „Ti nejschopnější byli v KSČ.“ Od prvního okamžiku bylo jasné, že se jedná o antikampaň na osobu Jana Fischera. Z počátku nebylo jasné, kdo si tuto kampaň objednal. Spekulací bylo mnoho, včetně té, že za billboardy paradoxně stojí volební tým právě Jana Fischera.¹³⁹

¹³⁷ Prezidentské kampaně se rozjíždějí. *Www.mediaguru.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.mediaguru.cz/2012/08/prezidentske-kampane-se-rozjizdeji/#.UUi6cByQWSo>

¹³⁸ Formálně začíná oficiální prezidentská kampaň. *Www.mediaguru.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.mediaguru.cz/aktuality/formalne-zacina-oficialni-prezidentska-kampan/#.UUi-MRyQWSo>

¹³⁹ Špína teče: Tajemný billboard se vysmívá Janu Fischerovi. *Www.parlamentnilisty.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/zpravy/Spina-tece-Tajemny-billboard-se-vysmiva-Janu-Fischerovi-255798>

Obrázek 22: Antikampaň proti Fischerovi¹⁴⁰

Dalším billboard, který se objevil, zobrazuje Fischera v uniformě tehdejšího režimu s nápisem V KSČ byl, ale v lidových milicích ne?! Za těmito vývěskami stojí neparlamentní Balbínova poetická strana. Oba z uvedených billboardů poukazovaly na Fischerovu komunistickou minulost a mnoho lidí ho také za to kritizovalo.¹⁴¹

Mimo jednotlivých kampaní byly důležitou složkou v předvolebních kláních také prezidentské debaty. Česká televize jich připravila hned několik. Před první volbou byli kandidáti rozděleni do tří skupin po třech lidech. První debata proběhla 3. ledna v Ostravě a účastnili se jich Zuzana Roithová, Jan Fischer a Jana Bobošíková. Druhá debata proběhla v Brně za přítomnosti Táni Fischerové, Přemysla Sobotky a Miloše Zemana. Třetí debata potom 9. ledna Praze, které se účastnili zbylí tři kandidáti Vladimír Franz, Jiří Dientsbier a Karel Schwarzenberg. Všechny debaty moderoval Václav Moravec.¹⁴²

Tyto tři debaty byly završeny závěrečnou Prezidentskou superdebatou, která se odehrála v předvečer prvních přímých prezidentských voleb 10. ledna 2013. Této debaty se účastnilo všech devět kandidátů na prezidenta a proběhla v Kongresovém sále v Praze.

¹⁴⁰ Špína teče: Tajemný billboard se vysmívá Janu Fischerovi. *Www.parlamentnilisty.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/zpravy/Spina-tece-Tajemny-billboard-se-vysmiva-Janu-Fischerovi-255798>

¹⁴¹ Balbínovci vylepili billboardy s Fischerem jako milicionářem. *Www.zpravy.idnes.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/balbinovci-vylepili-billboardy-s-fischerem-jako-milicionarem-pum-/domaci.aspx?c=A121231_143106_domaci_js

¹⁴² Debaty. *Www.ceskatelevize.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/prezident-2013/debaty/>

5 UDÁLOSTI PO I. KOLE VOLBY

První kolo přímé volby prezidenta České republiky dopadlo relativně velice těsným výsledkem, protože nikdo z kandidátů neobdržel více jak nadpoloviční většinu všech hlasů. Do druhého kola voleb postoupili Miloš Zeman a Karel Schwarzenberg. Původně favorizovaný Jan Fischer nakonec do druhého kola vůbec nepostoupil, což možná mnohé překvapilo vzhledem k předešlým předvolebním preferencím. Kompletní výsledky voleb prvního kola jsou zobrazeny v příložené tabulce:¹⁴³

Tabulka 2: Výsledek prvního kola volby prezidenta ČR¹⁴⁴

Pořadí kandidátů podle počtu získaných platných hlasů:

Pořadí	Jméno a příjmení kandidáta	Počet hlasů	Počet hlasů v %
1.	Miloš Zeman	1 245 848	24,21
2.	Karel Schwarzenberg	1 204 195	23,40
3.	Jan Fischer	841 437	16,35
4.	Jiří Dienstbier	829 297	16,12
5.	Vladimír Franz	351 916	6,84
6.	Zuzana Roithová	255 045	4,95
7.	Tatána Fischerová	166 211	3,23
8.	Přemysl Sobotka	126 846	2,46
9.	Jana Bobošíková	123 171	2,39

Druhé kolo volby bylo stanoveno na termín 25.–26. ledna, tedy o čtrnáct dní později, než se konalo první kolo. Následující řádky budou věnovány událostem, které se odehrály v této lhůtě.

Jak již bylo řečeno, do druhého kola postoupili Miloš Zeman a Karel Schwarzenberg, kteří na svou kampaň mohli použít maximálně dalších deset milionů korun.

Miloš Zeman pro druhé kolo volby opět hojně využil prostor na billboardech. Tentokrát jeho volební tým zvolil billboard, na němž je Zeman zobrazen s vítězným gestem – zdviženým palcem na ruce a textem STOP této VLÁDĚ, volte Zemana nebo

¹⁴³ Vyhlášení výsledku I. kola volby prezidenta republiky. [Www.mvcr.cz](http://www.mvcr.cz) [online]. 2013 [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/vyhlaseni-vysledku-i-kola-volby-prezidenta-republiky.aspx>

¹⁴⁴ Tamtéž

STOP Kalouskovi na Hradě, volte Zemana. V pozadí je vyobrazen Pražský hrad a ve spodní části vlajka České republiky.¹⁴⁵

Obrázek 22: Billboardy Zemana před druhým kolem volby¹⁴⁶

Zeman nadále využíval i sociálně sítě, ovšem tak velký úspěch jako jeho protikandidát nezaznamenával. Na facebookovém profilu měl Schwarzenberg několiknásobně větší počet fanoušků. Facebookem se také šířila opět pozvánka na událost pro podporu Karla Schwarzenberga ve znění: Jdu volit v 2. Kole a volím Karla!. Na jeho profilu musel Schwarzenbergův volební tým čelit útokům hackerů, kteří se snažily jeho profil ovládnout.¹⁴⁷

¹⁴⁵ Prezidentská kampaň graduje, v komunikaci přiostruje. *Www.mediaguru.cz* [online]. 2013 [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: <http://www.mediaguru.cz/2013/01/prezidentska-kampan-graduje-v-komunikaci-priostruje/#.UUisRyQWSo>

¹⁴⁶ Tamtéž

¹⁴⁷ Tamtéž

Dalšími věcmi, které podporovala kampaň Schwarzenberga, byla KPZ – Krabice prezidentské záchrany, která obsahovala propagační materiály v podobě letáků, placek, samolepek nebo plakátů¹⁴⁸ nebo uspořádání koncertů. Na neděli 20. ledna byla uspořádána série koncertů po republice, které nesly název Nedělní noc s Karlem.¹⁴⁹

Mimo jiné se Schwarzenbergův tým zaměřil i na nové spoty a natočil dvě videa. „*Nové vtipně laděné spoty s hlavním sloganem „Prezident nemůže nikoho vyloučit. Musí se zastat všech“, ve kterých vystupují známé osobnosti, na jejichž otázky Schwarzenberg odpovídá.*“¹⁵⁰

Tým Miloše Zemana taktéž zveřejnil video na jeho podporu. Zeman v něm osobně nevystupuje, ale jeho hlas promlouvá k lidem, kteří stojí v řadách na jakémsi prostranství a naslouchají mu.¹⁵¹

V průběhu kampaní se pro každého z kandidátů vyslovovali také známé osobnosti z řad umělců a mediálně známých osobností. Vznikla tak například videa Vojty Dyka a Taťány Wilhelmové, Dagmar Havlové nebo video podnikatelů pro podporu Karla Schwarzenberga.

Za zmínku zajisté stojí i to, že Česká televize v tomto čase uspořádala další dvě kola prezidentských debat. První Prezidentský duel 17. ledna a druhé Prezidentské finále den před volbami, 24. ledna.¹⁵² Dále probíhaly i debaty na Prima Family, Nově nebo Českém rozhlasu.

Situace se velice vyostřila v první den volby druhého kola. V deníku Blesk byla zveřejněna celostránková inzerce, která hlásala: Nevolte Karla Schwarzenberga!. Tento inzerát obsahoval přeškrtnutý portrét Schwarzenberga s bodově vypsány důvody proč ho nevolit. Samotný inzerát nebyl podepsán a nebylo tak jasné, kdo si ho objednal. Tím se vydavatel deníku dostal do problému se zákonem, alespoň takto situaci komentovalo ČTK: „*zákon stanoví, že propagace nebo volební agitace šířené prostřednictvím komunikačních médií musí obsahovat informaci o jejich zadavateli a zpracovateli,*

¹⁴⁸ KPZ. www.volimkarla.cz [online]. 2013 [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: <http://www.volimkarla.cz/wp-content/uploads/2013/01/KPZ-KS.pdf>

¹⁴⁹ Prezidentská kampaň graduje, v komunikaci přiostruje. www.mediaguru.cz [online]. 2013 [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: <http://www.mediaguru.cz/2013/01/prezidentska-kampan-graduje-v-komunikaci-priostruje/#.UUisRyQWSo>

¹⁵⁰ Tamtéž

¹⁵¹ KLIPY: Zeman nemluví jen k Pražanům, knížete podpořili podnikatelé a Dagmar Havlová. [www.zpravy.ihned.cz](http://zpravy.ihned.cz) [online]. 2013 [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/politika/c1-59177890-zeman-schwarzenberg-podnikatel-dagmar-video>

¹⁵² Debaty. www.ceskatelevize.cz [online]. 2013 [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/prezident-2013/debaty/>

dodává ČTK.¹⁵³ Později se ukázalo, že zadavatelem inzerátu byl pan JUDr. Vladimír Zavadil, který tak učinil prostřednictvím agentury Mindshare.¹⁵⁴

Obrázek 23: Inzerce Blesk¹⁵⁵

Obyvatelé České republiky si za svého prvního prezidenta v historicky přímé volbě prezidenta zvolili 26. ledna 2013 Miloše Zemana, který získal 54,80 % hlasů z celkových platných odevzdaných. Na druhém místě skončil Karel Schwarzenberg, který získal 45,19 % platných hlasů.¹⁵⁶

¹⁵³ Negativní kampaň pokračuje, Blesk za hranou. [Www.mediaguru.cz](http://www.mediaguru.cz) [online]. 2013 [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: <http://www.mediaguru.cz/2013/01/negativni-kampan-pokracuje-blesk-za-hranou/#.UUjAWRyQWSo>

¹⁵⁴ Tamtéž

¹⁵⁵ Tamtéž

¹⁵⁶ Prezidentské volby. [Www.lidovky.cz](http://www.lidovky.cz) [online]. 2013 [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: <http://www.lidovky.cz/prezidentske-volby-2013.aspx>

6 PRAKTICKÁ ČÁST

6.1 Cíle práce a hypotézy

Hlavním cílem praktické části bakalářské práce je zhodnotit průběh první přímé volby prezidenta České republiky, popsat události, které volbu doprovázely a zhodnotit předvolební kampaně jednotlivých kandidátů na post prezidenta republiky.

Tři hypotézy, které se v této bakalářské práci verifikují, znějí:

Hypotéza 1: Předvolební kampaně jednotlivých kandidátů byly dobře připravené, průběh první volby lze hodnotit jako úspěšný.

Hypotéza 2: První přímou volbu prezidenta České republiky provázela velká míra negativismu.

Hypotéza 3: Kampaně Karla Schwarzenberga a Miloše Zemana byly vzhledem k výsledku voleb jedny z nejlepších. Karlu Schwarzenbergovi, sice jako nejstaršímu kandidátovi ze všech, se podařilo masivně oslovit mladé voličstvo.

6.2 Metodika a harmonogram postupu

Pro dosažení cíle a potvrzení hypotéz je použita metoda hloubkových rozhovorů, tedy rozhovorů s kompetentními osobami na dané téma. V rozhovorech na otázky odpovídají následující respondenti.

Ing. Arch. Jiří Sezemský, ředitel Odboru analýz a informací Úřadu vlády České republiky.

Mgr. Anna Matušková, Ph.D., odborná asistentka na katedře marketingové komunikace a PR Univerzity Karlovy v Praze, Fakulty sociálních věd, která se specializuje na oblast politického marketingu a politické komunikace. Byla členkou volebního týmu Karla Schwarzenberga a po celou dobu kampaně měla na starost politickou strategii.

A nakonec Mgr. Milan Zvara, který se specializuje na tvorbu digitálních komunikačních strategií, plánování a komunikaci značek v prostředí sociálních sítí. Pracoval ve společnosti Ogilvy jako specialista digitálních médií, v současné době pracuje ve společnosti Dard Side jako manažer klientského servisu.

Tito respondenti byli vybráni na základě předpokladu zúčastněnosti na daném tématu. Anna Matušková jako odbornice na politický marketing, která má zkušenosti

s předvolebními kampaněmi i ze zahraničí, navíc se aktivně podílela na prezidentské kampani Karla Schwarzenberga. Milan Zvara, který je odborníkem v oblasti digitálních médií a hlavně sociálních sítí, sledoval v průběhu kampaní dění na Facebooku a do třetice Jiří Sezemský, ředitel Odboru analýz a informací Úřadu vlády České republiky, trojici dotazovaných uzavírá.

Všem třem dotazovaným bylo položeno devět různých otázek týkajících se pohledu na komplexnost prezidentských předvolebních kampaní. Které z kampaní byly vydařené, co měly společné, které chyby se v nich objevovaly. Další otázky se týkaly pohledu na média – jak se k první přímé volbě postavila média. Třetí série otázek se zabývala dvěma kandidáty postupujícími do druhého kola a jejich kampaněmi. Další z otázek zkoumá, co nejvíce ovlivňovalo mladé voliče. Závěrem byla respondentům položena otázka, co první přímé volby vypověděly o nás jako o českém národě.

6.3 Hlubkové rozhovory

Otázka 1: Jak se podle Vás podařilo zvládnout historicky první volbu prezidenta České republiky?

Podle soudu Jiřího Sezemského je prezidentská volba především volbou osobností. To znamená, že se na ni mnohem více upíraly oči veřejnosti než snad při jakékoliv volbě jiné. *„Lze konstatovat, že historicky první přímé volby prezidenta zaujaly a lze je považovat za úspěšné,“* s ohledem na *„slušnou volební účast“*. A to navzdory tomu, že volby doprovázely procedurální chyby v systému.

Matušková se k otázce vyjádřila tak, že volby vzhledem k hojně volební účasti a zájmu veřejnosti lze považovat za úspěšné. Byly to volby první a nelze je tedy srovnávat s jakýmikoliv předchozími. Takže ani nelze přímo srovnávat, zda předvolební kampaně byly nebo nebyly v porovnání s jinými prezidentskými volbami u nás zvládnuté. Dle jejích slov se velice těší na povolební hodnocení a sama bude mít za prioritu si volby vyhodnotit. *„Lze považovat první volbu za precedens pro příští roky.“*

I třetí z dotazovaných, odborník na online média, Milan Zvara, se shoduje, že volba úspěšná byla. Opět odkazuje na *„slušnou volební účast“* a velký zájem médií. Byla to volba *„průkopová“*, takže se lze z ní do příštích let poučit.

Otázka 2: Která z předvolebních kampaní se vám zdála nejvíce zdařilá?

Jiří Sezemský se domnívá, že v tomto případě sehrály velkou úlohu finanční prostředky. Pochopitelně kdo měl větší finanční možnosti, toho bylo možno „vidět více“, což bez pochyb ovlivňovalo potencionální voliče. Jak také volby ukázaly, vítězem a prezidentem se stal Miloš Zeman, takže jeho kampaň úspěšná byla.

Matušková s úsměvem dodává: „Vzhledem k výsledku voleb, kdy prezidentem je Miloš Zeman, tak lze jeho kampaň považovat za zdařilou.“ Jí osobně se ale zdařilá zdála i kampaň Karla Schwarzenberga, jehož předvolebního týmu byla ona sama členkou. Podle jejího soudu i „*Přemysl Sobotka odvedl velice dobrou práci, ale bohužel se nesetkal s potřebnou podporou strany*“.

Zvara jako nejvíce zdařilou a zajímavou kampaň vyhodnotil tu Karla Schwarzenberga. Měla „*drive, byla vtipná a oslovila mladé lidi*“. Což je podle něj důležitý bod, ačkoliv to k vítězství nestačilo. Navíc komunikace na sociálních sítích nabrala nemalých obrátek a tento komunikační kanál byl využit co možná nejvíce na maximum.

Překvapivě Milana Zvaru zaujala i kampaň Miloše Zemana, což potvrzuje i jeho konečné vítězství. „*Pod taktovkou Filipa Renče vznikl poměrně hezký a profesionálně natočený předvolební spot*.“

Otázka 3: Co vás na kampaních nejvíce překvapilo?

Jiří Sezemský komentuje: „*Překvapující byla míra negativismu, která se v kampani začala projevovat od začátku ledna a trvala až do samotného konce prezidentských voleb*.“ Kampaň vzbuzovala ve společnosti velké vlny emocí, které vyvrcholily v její „*polarizaci*“ a „*vyhloubení příkopů*“ mezi jednotlivými kandidáty a nakonec i veřejností samotnou. Podle jeho názoru byla situace ve zmíněném období zbytečně vyhrocená.

Matuškové se ale situace zdála naopak víceméně standardní. U voleb jako je přímá volba prezidenta, lze očekávat jistou míru negativismu a „*vytahování trumfů z rukávů*“. Otázkou zůstává, zda ze strany Miloše Zemana to bylo vždy korektní. Na druhou stranu dodává, že dle zkušenosti ze Spojených států byla situace ještě v mezích.

Názor Zvary je, že „*negativní kampaň je taky kampaň, stejně tak jako špatná reklama, je taky reklama*.“ Dále dodává: „*Doba před volbami je plná napětí, očekávání,*

únavy celého volebního týmu včetně samotných kandidátů, takže každá ze stran se snaží udělat maximum. Leckdy cokoliv, aby svého kandidáta podpořili.“ Co ho překvapilo, byl inzerát proti Karlu Schwarzenbergovi, který se objevil v den druhého kola volby v deníku Blesk: „takový inzerát neměli nikdy otisknout.“ Dle jeho soudu to bylo „přes čáru“.

Otázka 4: Co měly kampaně společné?

Anna Matušková za společný rys označuje jednoznačně „společný cíl“. Všechno to byly předvolební prezidentské kampaně, takže cíl byl jasný. „Oslovit co největší počet voličů tak, aby konkrétní kandidát vyhrál.“ Někomu se komunikace dařila lépe, někomu hůře. Víceméně dalším společným bodem byly standardní komunikační kanály. To se odvíjelo od množství peněz, které kandidáti měli pro svoji prezentaci k dispozici.

Podle slov Sezemského měly kampaně „společný důraz na individuální prosazování kandidátů na prezidenta, které v některých případech vedlo až k odpojení od mateřských politických stran, což bylo nejvíce patrné u Karla Schwarzenberga a TOP 09.“ Společné bylo podle něj i „hlásání nerealných předvolebních slibů“, které budoucí prezident ani nemůže ze své funkce plnit.

Zvara na tuto otázku odpovídá, že kampaně měly „společný zájem oslovit co nejvíce možných potencionálních voličů“. K tomu byly zvoleny víceméně stejné komunikační kanály. Natočení předvolebních spotů, v některých případech billboardy, na webu jednoznačně potom portály jednotlivých kandidátů, které informovaly veřejnost a voliče. Zajímavé bylo i využívání sociálních sítí, především Facebooku. Tým Karla Schwarzenberga s tímto uměl „nakládat velice profesionálně“ a díky této cestě se mu podařilo oslovit hodně mladých lidí. Stejně tak i tým Vladimíra Franze kreativně využil tento prostor a získal nemalou podporu „svých fanoušků“.

Otázka 5: Co podle vás bylo největší chybou v kampaních?

Matušková odpovídá, že nelze přímo hovořit o jednoznačných chybách. Znovu dodává, že prezident se v České republice volil poprvé, tudíž i předvolební kampaně probíhaly poprvé. Každý z týmu postupoval podle svých možností, znalostí a snahou bylo udělat maximum pro svého kandidáta. Důležité podle ní není, jaké chyby se dělaly, nýbrž „stěžejní je se z těch chyb poučit do budoucna“.

Zvara konkrétní chyby příliš nehodnotí. „*Vždy je mnoho věcí, které se mohly udělat lépe, sofistikovaněji.*“ U některých kandidátů bylo nedostatečné zacílení na voliče. Ač Karel Schwarzenberg měl podle něho velice kvalitní a dobře komunikovanou kampaň, ve výsledku mu chybělo zacílení i na jiné voliče, než pouze na mladé lidi, voliče z větších měst a spíše intelektuálněji zaměřené. V samotném závěru voleb, před druhým kolem, se mu nedařilo oslovovat nové voliče. V tom byl podle Zvary pozadu na rozdíl od svého soka Miloše Zemana.

Sezemský kritizuje především to, že „*kampaně byly málo věčné*“, o to víc emotivní, místy přecházející až do osobní roviny. „*Veřejnost se velmi málo dozvěděla o konkrétních programových prioritách kandidátů.*“ Jako jednu z příčin tohoto důsledku přisuzuje i „*nepříliš profesionálnímu vedení televizních předvolebních diskusí.*“ Ty podle něj „*sklouzávaly po povrchu*“ a kandidáti, aktéři těchto diskusí nebyli nikterak nuceni detailně vysvětlovat svoje následující kroky a prokazovat „*širší znalost problematiky výkonu funkce prezidenta.*“

Otázka 6: Jaký postoj podle vás k přímé volbě prezidenta zaujala média?

Sezemský se domnívá, že se snad nikdy v historii po listopadu 1989 do volební kampaně nezapojila média v takové míře, jako při první volbě prezidenta republiky. Vzápětí dodává a vypočítává, že „*hned tři deníky – Mladá fronta DNES, Lidové noviny a Hospodářské noviny vyslovily jasnou preferenci při podpoře Karla Schwarzenberga.*“ To podle něj bylo taktéž zásadní při konečném rozhodování voličů, či lístek nakonec vhodí do volebních urn.

Že by se ale dalo hovořit přímo o „*porušení profesionálních zásad*“, se nedomnívá. „*U soukromých vydavatelů podobný postoj nelze považovat za problematický. Problematický by však byl u veřejnoprávních médií. Nicméně na druhou stranu je skutečností, že část médií takto ve společnosti neprokázala svoji deklarovanou nezávislost.*“ Dle jeho názoru je třeba se tímto ponaučit a do budoucna to vzít v úvahu.

S tímto názorem se konfrontuje Matušková, podle které jednotlivá periodika mohou dát najevo svůj názor a mají na to právo. Dle ní to nebylo nekorektní, každý volič má potom také pochopitelně svůj vlastní úsudek, podle kterého se rozhodne koho volit. Pokud to některému z kandidátů pomohlo, budiž.

Zvara k tomuto tématu dodává, že jednoznačně byla tištěná periodika, která svůj názor profilovala. „*Jsme zemí demokratickou, a tudíž je možné nahlas prezentovat svoje názory.*“ Podle jeho slov jsme každodenně médii obklopováni, ze všech stran nás média „zahlcují“ množstvím informací, názory, že je pochopitelné, aby nás také ovlivňovaly. V případě přímých prezidentských voleb tomu ani nemohlo být jinak. „*Jednak to bylo poprvé v historii a za další to byla věc, kdy odpovědnost byla vložena přímo do rukou občanů.*“ Kandidáti média pro svoji prezentaci využívali, takže jednoznačně voliče média ovlivňovala.

Otázka 7: Co si myslíte o kampani Miloše Zemana a Karla Schwarzenberga mezi prvním a druhým kolem volby?

K této otázce se Jiří Sezemský vyjadřuje, že nelze ani u jednoho kandidáta hovořit o tom, že by jejich prezidentské kampaně byly „*slušné a pozitivní.*“ Podle mínění docházelo k velkým přehmatům v okruhu Karla Schwarzenberga už před prvním kolem volby, kdy jeho „*podporovatelé vytvořili velmi negativní tlak na protikandidáty Fischera, Franze a Fischerovou.*“

Naopak v období mezi prvním a druhým kolem volby byla velice negativní a „*místy hraniční*“ kampaň z pozice Miloše Zemana. Důsledek toho byl, že Schwarzenberg působil nepřesvědčivě a neuměl svému soupeři příliš čelit. V tu chvíli vypadal v očích svých voličů, a hlavně v tu dobu v očích nerozhodnutých voličů, jako nepřipravený kandidát, který působí rozpačitě.

Matušková k tomuto tématu dodává: „*v každém případě období před druhým kolem bylo plné nervozity a volební týmy pracovaly na plné obrátky.*“ Rozdíl mezi oběma kandidáty byl na první pohled markantní. „*Miloš Zeman jednoznačně orientovaný levicově, zatímco Karel Schwarzenberg smýšlející doprava. Už tento fakt vedl k nutné polarizaci voličů.*“

Každý z kandidátů taktéž vedl jinou strategii, v tomto případě Miloš Zeman jednoznačně „*negativní, místy bez skrupulí, řekněme místy za hranicí dobrého vkusu.*“ Na druhou stranu doplňuje, že vzhledem ke známé historii jeho politické kariéry, vystupování na veřejnosti a prezentací jeho názorů, ji takové jednání příliš nepřekvapilo. Naopak zase musí souhlasit s tím, že i tato negativně vedená kampaň

„vedla k jednoznačnému vítězství, takže ze strany jeho volebního týmu to bylo dobrým krokem, který přinesl svoje ovoce.“

Navíc tato negativita proti soupeři Karlu Schwarzenbergovi dokázala mobilizovat a zaktivovat voliče. Lidé „*na to slyšeli*“ a šli vyjádřit podporu Miloši Zemanovi. Na otázku, zda bylo pro Karla Schwarzenberga velkým handicapem jeho nedokonalá artikulace, Matušková odpovídá, že to bylo zajisté předmětem několika průzkumů a diskutovaných otázek. Výsledek ale vždy potvrdil stejné. Na první dojem to jistou překážkou bylo, nicméně při bližším seznámení se Schwarzenbergem to handicap nebyl. „*Ten, kdo Karlu Schwarzenbergovi chtěl naslouchat a porozumět jeho názorům, ten mu rozuměl velice dobře*“. Přes jeho nejistou artikulaci jeho názorům rozumět bylo. Na druhou stranu nepopírá, že před druhým kolem volby Zeman opět potvrdil svoji pozici vynikajícího rétora.

Zvara se k tomuto vyjadřuje tak, že se bez pochyby jednalo o „*souboj dvou velkých politických osobností*“. Jeho názor ohledně negativity v kampaních, především ze strany Miloše Zemana sympatizuje s názorem Matuškové i Sezemského. Kampaň Miloše Zemana byla vedena „*poměrně zobra*“, což podle něho nevypovídá o přílišné politické kultuře v ČR. Na druhou stranu uznává, že slova negativity dokázaly lidi ovlivnit tak, že nakonec podpořili právě Zemana.

Otázka 8: Proč si myslíte, že mladí lidé chtěli na Hradě především Karla Schwarzenberga?

Podle Sezemského to mohl způsobit „*mediální mýtus knížete, který se opět nechal stylizovat do role neotřelé osobnosti, což charakterizovaly i vizuály punkové hvězdy*.“ To byla podle Sezemského věc, která byla přímo pro mladé lidi cílená a byla určena k pochopení především mladé generaci. Další jeho domněnkou je, že „*také zafungovalo jeho úplné odpojení od TOP 09, vládní politiky a masivní kampaň na internetu*.“

S názorem, že mladé lidi oslovilo kontroverzní pojetí části kampaně, sympatizuje Zvara. I jeho názorem je, že kampaň byla v ohledu cílení na mladé voliče vedena ze všech kandidátů nejlépe. Schwarzenbergovi se podařilo využít právě sociální sítě, Facebook, kde největší uživatelskou skupinou je právě mladá generace. „*Schwarzenbergově týmu se podařilo tento kanál využít a komunikaci přizpůsobit tak,*

aby jí mladí lidé rozuměli.“ Navíc i grafické ztvárnění punkové hvězdy: „Karel for preSident“ bylo kreativně zpracováno. „Zkrátka v tomto ohledu se, ač nejstarší z kandidátů, projevil jako osobnost, která si s mladou generací rozumí.“

Matušková konstatuje, že oslovit mladé voličstvo byl také jeden z cílů a jednou z hlavních cílových skupin vůbec. Proto tomu také byla přizpůsobena celá strategie, která se vyplatila a přinesla výsledky, tedy postup Schwarzenberga do druhého kola. Bohužel na konečný úspěch to ale vliv nemělo, protože jednoduše dle jejích slov „*mladí voliči bitvu nerozhodli*“.

Otázka 9: Co první přímá volba prezidenta vypověděla o nás jako o českém národě?

Sezemský na poslední otázku odpovídá: „*Zavedením přímé volby prezidenta do ústavního pořádku České republiky vyšla politická reprezentace vstříc veřejné poptávce.*“ Prezidentská volba podle Sezemského prokázala, že voliči i navzdory průzkumům mají zájem o politiku a chtějí i díky prezidentským volbám „*ovlivňovat dění v zemi.*“ Neuspěli kandidáti z řad velkých politických stran, jako například Přemysl Sobotka z ODS, jehož výsledek lze považovat za „*debakl ODS*“. Dále dodává: „*Výsledek volby potvrdil, že česká společnost je názorově polarizována, přičemž momentálně převažuje levicové smýšlení voličského elektorátu.*“ Na druhou stranu se ovšem ukázalo, že i nelevicových voličů je značné množství. Proto nelze do budoucna vynášet jednoznačné soudy.

Matušková první přímou volbu prezidenta shrnuje jako volbu, která jistě nebyla pro obyvatele volbou lhostejnou, což je patrné především na volební účasti. Dále dodává, že by nerada vyjadřovala rozhodné úsudky do budoucna, že to bude možné až po tom, co se průběh kampaní, dopad na výsledky a výsledek samotný vyhodnotí.

Zvara závěrem dodává, že volby přinesly mnoho zkušeností důležitých pro budoucnost a také fakt, že lidem není lhostejná politická situace v naší zemi. „*O českém národě přímá volba vypověděla především to, že prezidentem byl zvolen Miloš Zeman a následující pětileté funkční období teprve ukáže, jak moc byla volba úspěšná.*“

6.4 VERIFIKACE HYPOTÉZ

V následující kapitole budou verifikovány hypotézy, které byly stanoveny na začátku praktické části této bakalářské práce.

Hypotéza 1: Předvolební kampaně jednotlivých kandidátů byly dobře připravené, průběh první volby lze hodnotit jako úspěšný.

Po vyhodnocení odpovědí dotázaných respondentů lze konstatovat, že kampaně jednotlivých kandidátů byly dobře připravené a volby i přes procedurální chyby proběhly řádně. Jak se shodli všichni tři dotazovaní, je třeba při hodnocení voleb brát v úvahu, že se jednalo o první přímou volbu, tudíž jsou precedentem do budoucna.

Hypotéza 2: První přímou volbu prezidenta České republiky provázela velká míra negativismu.

Tuto hypotézu potvrzují výpovědi všech tří respondentů. Negativismus provázel předvolební prezidentské kampaně celou dobou. Největší míra negativismu se projevila před druhým kolem volby, především ze strany Miloše Zemana.

Hypotéza 3: Kampaně Karla Schwarzenberga a Miloše Zemana byly vzhledem k výsledku voleb jedny z nejlepších. Karlu Schwarzenbergovi, sice jako nejstaršímu kandidátovi ze všech, se podařilo masivně oslovit mladé voličstvo.

I na třetí hypotéze se shodují všichni z dotazovaných. Vzhledem k výsledku volby lze považovat kampaň Miloše Zemana za úspěšnou. Karel Schwarzenberg a jeho tým taktéž odvedl dobrou práci, o čemž svědčí jeho úspěch postupu do druhého kola volby. To, že se Karlu Schwarzenbergovi podařilo oslovit mladé voliče, potvrdili všichni tři dotazovaní. Stalo se tak na základě dobře připravené strategie, kdy k oslovování mladých voličů bylo využito vhodných komunikačních kanálů a kreativních nápadů ze strany Schwarzenbergova volebního týmu.

ZÁVĚR

Tato práce sledovala první přímou volbu prezidenta v České republice. V teoretické části je shrnuto postavení prezidenta v rámci Ústavy České republiky a následně specifikovány jeho pravomoci. Dále se v práci zabývám volbou prezidenta v historickém kontextu. Nejprve historií voleb v letech 1918 – 1992, následně volbami v České republice od roku 1993 až po současnost. Popsání těchto faktů bylo nezbytné pro přiblížení dané problematiky čtenáři a pohled na první přímou volbu prezidenta v souvislostech.

Nedílnou součástí práce je shrnutí a popsání podmínek pro přímou volbu prezidenta. Uvedení důvodů a popsání diskusí, které zavedení přímé volby předcházely. Dále jsem specifikovala podmínky přímé volby, kdo volbu vyhlašuje, jaké parametry musí případní uchazeči splnit nebo jak přímá volba probíhá.

V další kapitole jsem představila všech devět kandidátů, kteří podmínky pro kandidaturu na prezidenta splnili a účastnili se tak předvolebních kampaní. Tyto kampaně jsem rozebrala z marketingového hlediska. Co bylo hlavními symboly kampaní a které prvky byly využívány, jaké komunikační kanály jednotlivé volební týmy volily a kterou cílovou skupinu voličů se podařilo oslovit.

Na základě teoretických poznatků jsem na začátku praktické části práce stanovila tři hypotézy, zabývající se mírou negativismu v kampaních, úspěšností první přímé volby a zhodnocení kampaní dvou uchazečů, kteří postoupili do druhého kola. Pro verifikaci těchto hypotéz jsem použila metodiku hloubkových rozhovorů, kdy na moje otázky odpovídali Anna Matoušková, Jiří Sezemský a Milan Zvara. Po vyhodnocení hloubkových rozhovorů se hypotézy stanovené na začátku potvrdily.

Hlavním přínosem této bakalářské práce je přehledné shrnutí důležitých okamžiků první přímé volby prezidenta České republiky, včetně podrobného seznámení se s jednotlivými kampaněmi kandidátů na tento post.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Odborné publikace

VODIČKA, Karel a Ladislav CABADA. *Politický systém České republiky: Historie a současnost*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-718-3

KOUDELKA, Zdeněk. *Prezident republiky*. Praha: Legas, 2011. ISBN 978-80-87212-95-0

NOVÁK, Miroslav a Miloš BRUNCLÍK. (EDS.). *Postavení hlavy státu v parlamentních a poloprezidentských režimech: Česká republika v komparativní perspektivě*. Praha: Dokořán, 2008. ISBN 978-80-7363-179-6

TABERY, Erik. *Hledá se prezident: Zákulisí voleb hlavy státu*. 1. vyd. Praha: Respekt Publishing a.s., 2008. ISBN 978-80-903766-7-0

Internetové zdroje

Pravomoci prezidenta České republiky. Wwww.volby-prezidenta.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: http://www.volbaprezidenta.cz/pravomoci_prezidenta_republiky/

Pravomoci prezidenta. Wwww.hrad.cz [online]. 2009 [cit. 2013-02-03]. Dostupné z: http://www.volba-prezidenta.cz/pravomoci_prezidenta_republiky/

Pravomoci prezidenta. Wwww.ceskatelevize.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/prezident-2013/pravomoci-prezidenta/>

Přímá volba prezidenta: Český kontext. HOLOUŠEK, Vít. Wwww.kpes.upol.cz [online]. 2007 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://www.kpes.upol.cz/besmart/modules/courses/files/9.pdf>

Antonín Zápotocký. Wwww.hrad.cz [online]. 2009 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/prezidenti-v-minulosti/antonin-zapotocky.shtml>

Antonín Novotný. Wwww.hrad.cz [online]. 2009 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/prezidenti-v-minulosti/antonin-novotny.shtml>

L. SVOBODA ZVOLEN PREZIDENTEM ČSSR. Wwww.moderni-dejiny.cz [online]. 2009 [cit. 2013-03-07]. Dostupné z: <http://www.moderni-dejiny.cz/clanek/123-kalendarium/>

Ludvík Svoboda. Wwww.hrad.cz [online]. 2009 [cit. 2013-02-17]. Dostupné z: <http://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/prezidenti-v-minulosti/ludvik-svoboda.shtml>

Gustáv Husák byl symbolem podřízenosti země sovětským okupantům. Wwww.magazin.ceskenoviny.cz [online]. 2013 [cit. 2013-03-07].

Dostupné z: <http://magazin.ceskenoviny.cz/zpravy/gustav-husak-byl-symbolem-podrizenosti-zeme-sovetskym-okupantem/886072>

Pátek 29. prosince 1989. Www.psp.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-07].

Dostupné z: <http://www.psp.cz/eknih/1986fs/slsn/stenprot/021schuz/s021001.htm#av>

MLEJNEK, Josef a Petruška ŠUSTROVÁ. *VOLBA VÁCLAVA HAVLA PREZIDENTEM V PROSINCI 1989.* Www.moderni-dejiny.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-06]. Dostupné z: <http://www.moderni-dejiny.cz/clanek/volba-vaclava-havla-prezidentem-v-prosinci-1989/>

BÉM, Roman. *Přímá volba: Odříkaného chleba největší krajíc.* Www.ceskatelevize.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-06]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/exkluzivne-na-ct24/205591-prima-volba-odrikaneho-chleba-nejvetsi-krajic/>

KODĚRA, Petr. *Češi si poprvé vyberou prezidenta. Senátoři dali zelenou přímé volbě hlavy státu.* Www.ihned.cz [online]. 2012 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-54648220-cesi-si-poprve-vyberou-prezidenta-senatori-dali-zelenou-prime-volbe-hlavy-statu>

Zákon o přímé volbě prezidenta České republiky. Www.volba-prezidenta.cz [online]. 2011-2013 [cit. 2013-02-16].

Dostupné z: www.volba-prezidenta.cz/zakon_o_prime_volbe_prezidenta_ceske_republiky/

Podmínky přímé volby prezidenta. Www.volba-prezidenta.cz [online]. 2011-2013 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: http://www.volba-prezidenta.cz/podminky_prime_volby_prezidenta/

Volební místnosti a způsob hlasování v prezidentských volbách. Www.volba-prezidenta.cz [online]. 2011-2013 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: http://www.volba-prezidenta.cz/volebni_mistnosti_a_zpusob_hlasovani/

Prezidentská volba proběhne 11. a 12. ledna. ČT24. Www.ceska-televize.cz [online]. 2012 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/197862-prezidentska-volba-probehne-11-a-12-ledna/>

Kandidáti na prezidenta České republiky 2013. Www.volba-prezidenta.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-24]. Dostupné z: http://www.volba-prezidenta.cz/kandidati_na_prezidenta_ceske_republiky/ Tamtéž

Soud vrátil do hry o Hrad Bobošíkovou, Dlouhý a Okamura neuspěli. Www.novinky.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/domaci/287685-soud-vratil-do-hry-o-hrad-bobosikovou-dlouhy-a-okamura-neuspeli.html>.

Životopis. Www.prezident.roithova.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-11].

Dostupné z: http://prezident.roithova.cz/clovek_zivotopis/

Kdo mi pomáhá v prezidentské kampani. Www.prezident.roithova.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-10].

Dostupné z: http://prezident.roithova.cz/clovek_kdo_mi_pomaha_v_kampani/

Finance. Www.prezident.roithova.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-10].

Dostupné z: <http://prezident.roithova.cz/finance/>

Zuzana Roithová: Můj styl kampaně byl nadčasový. Www.lidovky.cz [online]. 2013 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/zuzana-roithova-muj-styl-kampane-byl-nadcasovy-frx-/zpravy-domov.aspx?c=A130112_155429_ln_domov_rak

Úvod. Www.prezident.roithova.cz [online]. 2013 [cit. 2013-03-10].

Dostupné z: <http://prezident.roithova.cz/>

Video. Www.prezident.roithova.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-10].

Dostupné z: <http://prezident.roithova.cz/video/?video=prezvolbaspot>

Zuzana Roithová. Www.facebook.com [online]. 2012 [cit. 2013-03-11]. Dostupné z:

<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10151298949798885&set=pb.62055813884.-2207520000.1363021762&type=3&theater>

Životopis. Www.jan-fischer.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-11].

Dostupné z: <http://www.jan-fischer.cz/cv/jan-fischer>

Zahájili jsme jsme petiční kampaň na podporu Jana Fischera. Www.jan-fischer.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-11].

Dostupné z: <http://www.jan-fischer.cz/aktivita/zahajili-jsme-jsme-podporu-jana-fischera>

Jan Fischer. Www.facebook.com [online]. 2012 [cit. 2013-03-11].

Dostupné z: <https://www.facebook.com/janfischercz?fref=ts>.

Videogalerie. Www.jan-fischer.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-11].

Dostupné z: <http://www.jan-fischer.cz/media/videogalerie>

Nový průzkum: Zeman na cestě k Hradu dotahuje Fischera. Www.aktualne.centrum.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-11].

Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/domaci/politika/fotogalerie/foto/494427/?cid=755579>

Životopis. Www.bobosikova.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-11].

Dostupné z: <http://bobosikova.cz/zivotopis>

Bobošíková má cestu na Hrad volnou, Okamura a Dlouhý zvažují stížnost k Ústavnímu soudu. Www.zpravy.ihned.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-58960670-soud-rozhodl-o-kandidatech-na-prezidenta>

Foto-video. Www.bobosikova.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://bobosikova.cz/foto-video>

Tisková zpráva: Volební spoty J.Bobošíkové. Www.ceskamedia.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.ceskamedia.cz/article.html?id=449098>

Ďábelsky upřímná Bobošíková se už vidí na Hradě, národ je proti, tvrdí marketingový expert. Www.zpravy.ihned.cz [online]. 2013 [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-59091480-bobosikova-se-uz-vidi-na-hrade-narod-je-proti>

Životopis. Www.prezidentkatf.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://prezidentkatf.cz/t-fischerova/kdo-je-tana-fischerova>

Značka Táňa Fischerová neexistuje, říká expertka. Nevnímáme ji jako političku. Www.zpravy.ihned.cz [online]. 2013 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-59091140-tana-fischerova-volba-prezidenta-kampan-marketing-expertka-helena-de-la-barre-vccp>

TV spot 3. Jakého si představujete prezidenta České republiky? - Táňa Fischerová. Www.youtube.com [online]. 2012 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.youtube.com/watch?v=IPB-wlUiN-Y>

Www.premyslsobotka.cz. Www.premyslsobotka.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.premyslsobotka.cz/index.php>

Co prosazují. Www.premyslsobotka.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.premyslsobotka.cz/co-prosazuji>

Předvolební spoty 2013: Prezidenti jdou do Hollywoodu. Www.markething.cz [online]. 2013 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.markething.cz/predvolebni-spoty-2013-prezidenti-jdou-do-hollywoodu>

Životní příběh Miloše Zemana. Www.zemannahrad.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.zemannahrad.cz/fakta/zivotni-pribeh-milose-zemana.htm>

Kampaň Miloše Zemana očima experta: Favoritem nejen díky kampani, boduje i v debatách. Www.zpravy.ihned.cz [online]. 2013 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-59089610-kampan-milose-zemana-ocima-experta>

Bitva billboardů: Zeman jich má čtyřikrát více, přesto za kampaň platí o miliony méně.

Www.zpravy.ihned.cz [online]. 2013 [cit. 2013-03-12].

Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-59171700-bitva-billboardu-zeman-porazi-knizete>

Prezidentské kampaně se rozjíždějí. Www.mediaguru.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-12].

Dostupné z: <http://www.mediaguru.cz/2012/08/prezidentske-kampane-se-rozjizdeji/#.UT-YlByQWSo>

Stručný marketing přímé volby I: Billboardy a profilace kandidátů. Www.muptimes.cz [online].

2013 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.muptimes.cz/top/191-strucny-marketing-prime-volby-i-billboardy-a-profilace-kandidatu>

Kampaň Miloše Zemana očima experta: Favoritem nejen díky kampani, boduje i v debatách.

Www.zpravy.ihned.cz [online]. 2013 [cit. 2013-03-12].

Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-59089610-kampan-milose-zemana-ocima-experta>

Bitva billboardů: Zeman jich má čtyřikrát více, přesto za kampaň platí o miliony méně.

Www.zpravy.ihned.cz [online]. 2013 [cit. 2013-03-12].

Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-59171700-bitva-billboardu-zeman-porazi-knizete>

Zeman vydal volební spot. Objímá stromy i svou dceru. Www.aktualne.centrum.cz [online].

2012 [cit. 2013-03-12].

Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/prezidentske-volby/clanek.phtml?id=766152>

Www.zemannahrad.cz. Www.zemannahrad.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-12].

Dostupné z: <http://www.zemannahrad.cz/>

Bio. Www.vladimirfranz.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-18].

Dostupné z: <http://vladimirfranz.cz/bio/>

Jak se dělá prezident: kampaň Vladimíra Franze vznikla jako zábava na Facebooku.

Www.mediar.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://www.mediar.cz/jak-se-dela-prezident-kampan-vladimira-franze-vznikla-jako-zabava-na-facebooku/>

Vladimír Franz: Air Franz One. Www.tvspoty.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-18].

Dostupné z: <http://www.tvspoty.cz/vladimir-franz-air-franz-one-volebni-spot/>

Air Franz One - část 1. Www.youtube.com [online]. 2012 [cit. 2013-03-18].

Dostupné z: <http://www.youtube.com/watch?v=Jc-OaFuk0z8>

Air Franz One - část 2. Www.youtube.com [online]. 2012 [cit. 2013-03-18].

Dostupné z: <http://www.youtube.com/watch?v=cWg3dJaIVvM>

Air Franz One - část 3. Www.youtube.com [online]. 2012 [cit. 2013-03-18].

Dostupné z: <http://www.youtube.com/watch?v=xy34JRfrvj8>

Air Franz One - část 4. Www.youtube.com [online]. 2012 [cit. 2013-03-18].

Dostupné z: <http://www.youtube.com/watch?v=cgA3UpFhthk>

Životopis. Www.dienstbier2013.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-18].

Dostupné z: <http://www.dienstbier2013.cz/zivotopis/>

Reklamní odborník: Značka Dienstbier je nuda, která neumí upoutat pozornost voličů.

Www.zpravy.ihned.cz [online]. 2013 [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-59066730-dienstbier-nuda-prezident-voba-reklama-image>

Životopis. Www.karelschwarzenberg.cz [online]. 2013 [cit. 2013-03-19].

Dostupné z: <http://www.karelschwarzenberg.cz/zivotopis.html>

FOTO: Schwarzenberg zahájil kampaň. Chce Česko podržet v "bouřlivých dobách".

Www.zpravy.ihned.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-19].

Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/politika/c1-58008670-foto-schwarzenberg-zahajil-kampan-chce-cesko-podrzet-v-bourlivych-dobach>

Za úspěch Schwarzenberga mohou sociální sítě. Karla je plný facebook. Www.technet.idnes.cz [online]. 2013 [cit. 2013-03-19].

Dostupné z: http://technet.idnes.cz/internet-volby-prezidenta-d03-sw_internet.aspx?c=A130112_184201_sw_internet_pka

ID fotografie: 779793. Www.mediafax.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-19].

Dostupné z: <http://www.mediafaxfoto.cz/preview.php?id=779793>

Kampaně prezidentských voleb pokračují. Www.mediaguru.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-19].

Dostupné z: <http://www.mediaguru.cz/2012/12/kampane-prezidentskych-voleb-pokracuji/#.UUhdmByQWSo>

Senát schválil pravidla přímé volby prezidenta. Www.ceskatelevize.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/186340-senat-schvalil-pravidla-prime-volby-prezidenta/>

Zeman získal dostatek senátorských podpisů, zahájí prezidentskou kampaň.

Www.ceskatelevize.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-19].

Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/176780-zeman-ziskal-dostatek-senatorskych-podpisu-zahaji-prezidentskou-kampan/>

Je jasno: O Hrad bude bojovat 11 osobností. Wwww.ceskatelevize.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/202370-je-jasno-o-hrad-bude-bojovat-11-osobnosti/>

Vnitro vyřadilo z boje o Hrad Bobošíkovou, Dlouhého a Okamuru. Wwww.ceskatelevize.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/204594-vnitro-vyradilo-z-boje-o-hrad-bobosikovou-dlouheho-a-okamuru/>

Soud posílá do volby Bobošíkovou, Dlouhý a Okamura neuspěli. Wwww.ceskatelevize.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/207313-soud-posila-do-volby-bobosikovou-dlouhy-a-okamura-neuspeli/>

Průzkumy: Fischer má u národa bezmála třetinovou podporu. Wwww.ceskatelevize.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/199686-pruzkumy-fischer-ma-u-naroda-bezmala-tretinovou-podporu/>

Zeman vede. Wwww.factum.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: http://www.factum.cz/517_zeman-?PHPSESSID=0c2122b7bb4da24b80dfa6bd3115945a

Formálně začíná oficiální prezidentská kampaň. Wwww.mediaguru.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.mediaguru.cz/aktuality/formalne-zacina-oficialni-prezidentska-kampan/#.UUi-MRyQWSo>

Špína teče: Tajemný billboard se vysmívá Janu Fischerovi. Wwww.parlamentnilisty.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/zpravy/Spina-tece-Tajemny-billboard-se-vysmiva-Janu-Fischerovi-255798>

Balbínovci vylepili billboardy s Fischerem jako milicionářem. Wwww.zpravy.idnes.cz [online]. 2012 [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/balbinovci-vylepili-billboardy-s-fischerem-jako-milicionarem-pum.aspx?c=A121231_143106_domaci_js

Debaty. Wwww.ceskatelevize.cz [online]. 2013 [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/prezident-2013/debaty/>

Vyhlášení výsledku I. kola volby prezidenta republiky. Wwww.mvcr.cz [online]. 2013 [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/vyhlaseni-vysledku-i-kola-volby-prezidenta-republiky.aspx>

Prezidentská kampaň graduje, v komunikaci přiostrňuje. Www.mediaguru.cz [online]. 2013 [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: http://www.mediaguru.cz/2013/01/prezidentska-kampan-graduje-v-komunikaci-priostruje/#.UUi_sRyQWSo

KPZ. Www.volimkarla.cz [online]. 2013 [cit. 2013-03-21].

Dostupné z: <http://www.volimkarla.cz/wp-content/uploads/2013/01/KPZ-KS.pdf>

KLIPY: Zeman nemluví jen k Pražanům, knížete podpořili podnikatelé a Dagmar Havlová.

Www.zpravy.ihned.cz [online]. 2013 [cit. 2013-03-21].

Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/politika/c1-59177890-zeman-schwarzenberg-podnikatel-dagmar-video>

Negativní kampaň pokračuje, Blesk za hranou. Www.mediaguru.cz [online]. 2013 [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: <http://www.mediaguru.cz/2013/01/negativni-kampan-pokracuje-blesk-za-hranou/#.UUjAWRyQWSo>

Prezidentské volby. Www.lidovky.cz [online]. 2013 [cit. 2013-03-21].

Dostupné z: <http://www.lidovky.cz/prezidentske-volby-2013.aspx>

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Seznam obrázků

Obrázek 1: Pravomoci prezidenta České republiky	13
Obrázek 2: Náhled předvolebního spotu Roithové	30
Obrázek 3: Pozdrav z chalupy	33
Obrázek 4: Náhled předvolebního spotu Fischera	34
Obrázek 5: Fischerův billboard	34
Obrázek 6: Náhled předvolebního spotu Bobošíkové	36
Obrázek 7: Závěr spotu Fischerové	38
Obrázek 8: Náhled předvolebního spotu Sobotky	40
Obrázek 9: Petiční billboard Zemana	42
Obrázek 10: Předvolební billboard Zemana	43
Obrázek 11: Náhled předvolebního spotu Zemana	44
Obrázek 12: Fotomontáž Franze	46
Obrázek 13: Slušně nebo vůbec	47
Obrázek 14: Prezident speciál	47
Obrázek 15: Myšlenky, které jsou slyšet	48
Obrázek 16: Návrat státu občanům	48
Obrázek 17: Náhled předvolebního spotu Dientsbiera	50
Obrázek 18: Náhled předvolebního spotu Schwarzenberga	53
Obrázek 19: Náhled billboardu Schwarzenberga	54
Obrázek 20: Náhled billboardu Schwarzenberga	54
Obrázek 21: Karel for PreSident	55
Obrázek 22: Antikampaň proti Fischerovi	60
Obrázek 23: Billboardy Zemana před druhým kolem volby	62
Obrázek 24: Inzerce Blesk	64

Seznam tabulek

Tabulka 1: Kandidáti na prezidenta prezidenta ČR pro přímou volbu 2013	27
Tabulka 2: Výsledek prvního kola volby prezidenta ČR	61

Seznam grafů

Graf 1: Prezidentský volební model k 13.12.2012	58
---	----

SEZNAM PŘÍLOH

1.	Příloha 1 - Role českého prezidenta, Autor: Václav Havel	I

PŘÍLOHY

Příloha 1 –

"Role českého prezidenta"

článek Václava Havla, Mladá fronta Dnes, 19. ledna 1993

Postavení prvního českého prezidenta se nebude lišit od postavení posledního československého prezidenta jen tím, že půjde o hlavu jiného státního útvaru. Bude se lišit i tím, že funkce českého prezidenta je podstatně jinak ústavně definována, než jak byla definována funkce prezidenta federálního. A do třetice se bude lišit i díky radikálně změněné politické situaci v zemi: Česká republika po posledních volbách vstoupila do jiné fáze politického vývoje, než jakou procházelo Československo posledních dvou a půl let, totiž do fáze stabilizující se parlamentní demokracie, založené už zcela jasně na soutěži různě profilovaných politických stran a na zřetelně se vyhraňujícím systému dělby politické moci. Porevoluční éra tím definitivně skončila, a prezident se proto už nebude ocítat v podivné roli jakéhosi "vůdce národa" či symbolu nové epochy a nebude už nucen ani moci do všeho zasahovat, a být tudíž i za všechno odpovědný.

Vzhledem k těmto okolnostem by bylo dost pošetilé žádat od kandidáta na úřad českého prezidenta, aby se vykázal nějakým svým vlastním a uceleným "politickým programem" jako programem legislativního a exekutivního vedení státu. Český prezident totiž nebude žádným šéfem exekutivy či vůdcem parlamentní většiny, ale pouze nepřímo voleným ústavním činitelem s velmi specifickým postavením a posláním. Jako takový bude mít sice nepochybně různé vlastní náměty, které bude svým vlivem prosazovat, ale rozhodně nemůže formou "politického programu" slibovat závazně jakákoli řešení ve věcech, o nichž mu prostě nepřísluší rozhodovat. Legitimně lze od něj žádat vlastně jen jediné představu o smyslu ústavního a politického postavení prezidenta, o způsobech, jimiž by - kdyby byl zvolen - tento smysl naplňoval, a o hodnotách, které by se jako hlava státu snažil při výkonu svých pravomocí a ve svém veřejném působení hájit, střežit a prosazovat.

Vláda se podle ústavy ujmá moci či ji ztrácí tím, že dostává či ztrácí důvěru poslanecké sněmovny. Prezident je naopak volen oběma komorami parlamentu a není mu - což je ještě důležitější - ze své činnosti odpovědný, a tudíž jím odvolatelný.

Co tato neodvolatelnost konkrétně znamená? V podstatě to, že se vlády mohou střídát, poslanecká sněmovna může být rozpouštěna, volby mohou - v závislosti na proměňující se politické náladě společnosti - vynášet k moci nové politické garnitury, prezident však bude ve své funkci setrvávat po celé své pětileté funkční období. Eventuální politické změny nebude přitom jen pasivně přežívat, ale bude naopak jejich hlavním aktérem: v jeho pravomoci je totiž jmenovat vládu a za jistých okolností rozpouštět poslaneckou sněmovnu. Takže právě v okamžicích politických změn či krizí jeho význam zřetelně vzroste, protože to bude především on, kdo bude v takových situacích zasahovat, krize překlénovat či je přímo řešit. Proto je ostatně neodvolatelný: kdyby i jeho pobyt ve funkci byl závislý na proměňující se politické situaci či náladě, stěžil by mohl tento úkol plnit.

Tato neodvolatelnost prezidenta kombinovaná se zmíněnými pravomocemi je podle mého názoru i klíčem k pochopení smyslu jeho zvláštní ústavní, a tudíž i politické role: měl by být garantem či prostředníkem kontinuity státní moci, a tudíž i představitelem identity a integrity státu (zastupuje stát navenek!), tedy určitou konstantou ústavního a politického systému, jakýmsi jeho "pevným bodem", instancí "posledního odvolání" či "posledního řešení", trvalou jistotou uprostřed dynamiky demokratického vývoje.

Z takto pochopeného smyslu prezidentské funkce vyplývá pak docela logicky mnoho dalších věcí.

Především asi to, že by se prezident měl orientovat hlavně na věci zásadního a dlouhodobého významu, dotýkající se samé existence a demokratické podstaty státu, stability jeho politického systému, hodnot, na nichž je stát založen, ústavnosti a ústavního pořádku a ovšem i autority státu navenek, a že by neměl příliš vstupovat do každodenních a pomíjivých politických příd a rozpěr jako jeden z politických subjektů, které spolu soutěží či soupeří na politickém jevišti (proto by se také neměl příliš identifikovat s žádnou z existujících politických stran). Výkon každodenní politiky ostatně přísluší vládě, respektive stranám, které tvoří vládní koalici, nikoli prezidentovi. Znamená to, že by se prezident zřejmě neměl vyskytovat denně na televizní obrazovce jako někdo, kdo řeší všechny možné i nemožné "otázky dne", ale že by měl být spíše jen cítěn v pozadí jako určitá záruka legitimacy těchto řešení.

Zcela se "vznášet nad vodami" ovšem nemůže ani prezident, takové počínání by bylo vpsledku dost neodpovědné. Jeho kontakt s každodenní politikou by však měl mít opět poněkud specifickou povahu: měl by tu působit spíše jen jako nenápadný moderátor politických jednání, příležitostný hledač konsensu, skrytý stimulátor, tvůrce prostoru porozumění, určitý integrující činitel, cosi jako strážce politické kultury. Spíše tedy než na sám "technický" obsah různých politických sporů by se měl soustředit na způsob či styl jejich řešení. Zjednodušeně řečeno: spíše než sám "hrát" měl by hlídat pravidla hry.

Jako ten, kdo se pohybuje do jisté míry vně světa politických stran a komu přísluší sledovat zájmy vskutku obecné a všem společné, by měl prezident podle mého názoru pečovat mimo jiné i o to, aby politické strany příliš nepodléhaly pokušení chápat stát jako svůj výsadní majetek a aby nezačínaly nenápadně dusit přirozené a svobodné společné sdružování tím, že si ho začnou podmaňovat (což je proces, který lze u některých parlamentních demokraciích pozorovat). Pro styk s politickými stranami by tedy neměl prezident zanedbávat styk se všemi dalšími organizacemi nezastupitelného významu (od církví až po odbory). Těmito kontakty s celkem občanské společností by měl trvale zdůrazňovat, že skutečná demokracie se může rozvíjet jen na půdě mnohovrstevnatého a vskutku nezávislého společenského sdružování a že jen pestrost a bohatost tohoto sdružování může posléze vytvářet vskutku inspirativní prostředí i pro politické strany, které jsou sice základním instrumentem demokracie, nikoli však jejím smyslem a cílem

Autorita prezidenta by tedy, jak patrně, měla být spíše "státnická" a jaksi "obecně společenská" než bezprostředně "politická" a měla by v celém svém významu vystupovat do popředí až v mezích situacích, kdy by mohl prezident působit jako svého druhu rozhodčí, smířovač či hledač východiska. Váha jeho slova by přitom měla vyrůstat především z vážnosti, kterou dá své funkci, méně už by měla být závislá na politických silách či seskupeních, jež ho právě podporují.

Za důležitý úkol prezidenta bych na pozadí této všeobecné představy o jeho roli považoval starost o politickou atmosféru v zemi, o klima veřejného života. Jsem přesvědčen, že celková politická stabilita a pořádaný vývoj v zemi záleží na tomto klimatu víc, než si je leckdoh ochoten připustit. Důrazy na mravní smysl občanství, mravní zdroje politiky, duchovní dimenzi společenského soužití, služebnou roli státu (kterou ovšem může stát plnit jen tehdy, těší-li se určité autoritě), apely na odpovědnost, výzvy k toleranci, snášenlivosti, vzájemnému porozumění - to všechno bude, podle mého pevného přesvědčení, trvalou a důležitou povinností prezidenta, vyplývající přímo z jeho politického postavení. Účinek takového "politicko-osvětového" práce se nikdy nedostavuje hned, je nepřímý, dlouhodobý a mnohdy i velmi těžko prokazatelný. Tím spíš je právě toto úkolem toho ústavního činitele, který je relativně nejméně závislý na náladách chvíle.

Celkově by se tedy měl prezident soustředit především na témata systémová, obecně hodnotová a tak říkajíc "klimatická", tedy přesně na to, co tak či onak souvisí se základními "existenčními" otázkami státu, jeho demokratickou identitou a politickou stabilitou.

Z konkrétních věcí, o něž by se měl prezident podle mne velmi intenzivně a trvale zajímat, jsou na prvním místě lidská práva. Zde se může velmi angažovat i přímo v jednotlivých případech, aniž by tím zasahoval do kompetencí jiných ústavních institucí nebo se nepřiměřeně zaplétal do politických sporů dne. Tento úkol vyplývá z povinnosti, kterou by rozhodně měla hlava státu mít: střežit a osvědčovat základní humanistické hodnoty, na nichž je stát založen.

Společným jmenovatelem prezidentova působení nemůže být, jak jsem už naznačil, to, co se obvykle rozumí "politickým programem". Tedy soubor konkrétních cílů ve všech oblastech společenského života. Mít a prosazovat program v tomto smyslu přísluší politickým stranám a posléze vládě, která tento program vtěluje do svého programového prohlášení. U prezidenta by tímto společným jmenovatelem mělo být cosi podstatně jiného: společný duch. Měl by to být duch úcty k člověku a lidské důstojnosti, respektu k demokratické podstatě státu a jeho dlouhodobým zájmům, duch globální odpovědnosti za věci lidského společenství. Tohoto "ducha" lze těžko zhmotnit do nějakého souboru tezí. Lze ho pouze prokazovat způsobem jednání a veřejného vystupování, přístupem k různým úkolům, "architekturou" veřejné činnosti, stylem práce, rozvrháváním důrazů.

Každý prezident bude mít pochopitelně své velmi konkrétní názory na to, jak řešit ty či ony problémy, jak postupovat v těch či oněch oblastech, od zahraniční politiky až po politiku ekonomickou, sociální, školskou či bezpečnostní. Nikdo mu nemůže bránit v tom, aby své názory konkrétně artikuloval při svých jednáních a veřejných vystoupeních. Nicméně každý prezident by si měl sám ukládat v těchto věcech určitá omezení a dobře zvažovat, kdy, co a jakým způsobem má říct, aby nedestabilizoval situaci tím, že bude neorganicky vstupovat do sfér, které přesahují jeho bezprostřední kompetence, nebo tím, že bude zpochybňovat politický program těch, kteří dostali důvěru voličů ve všeobecných a přímých volbách. Najít správnou rovnováhu mezi povinností říkat pravdu podle svého nejlepšího svědomí a povinností respektovat demokratickou dělbu moci a politický mandát ostatních ústavních institucí nebude nikdy lehké a konečnou autoritou při tvorbě této rovnováhy bude zřejmě nakonec vždycky veličina tak "nevědecká", jakou je obyčejný cit pro situaci anebo prostě vkus.

Prezident má právo vracet parlamentu zákony k novému projednání. Je to právo důležité. Jeho smysl není jen v tom, že jde o pojistku proti možné svévůli parlamentu a že to je vlastně jediná pojistka či brzda, kterou má směrem k parlamentu výkonná moc. Důležitější je, že toto právo může prohlubovat spolupráci a dobrý vztah mezi prezidentem a parlamentem: parlament bude mít nepochybně zájem na tom, aby mu prezident nevracel zákony, proto ho bude s nimi zřejmě seznamovat ještě předtím, než je definitivně schválí, případně je s ním bude neoficiálně projednávat. Tím by mohl být prezident jaksi přibližován legislativnímu procesu, nepřímo do něj vtahován, zasvěcován do jeho atmosféry. Jeho podpis zákona pak nebude už zdaleka jen aktem čistě formálním, ale aktem skutečné identifikace se zákonem. Jako ten, kdo zastupuje stát navenek, bude tak daleko bezprostředněji ručit za zákonodárství své země a nebude se moci vymlouvat na to, že na zákony nemá vliv.

Tak, jako suspenzivní veto může významně sblížovat prezidenta s parlamentem, může ho princip kontrasignace (důsledek toho, že z jeho činnosti je odpovědná vláda) významně sblížovat s vládou. On a vláda budou totiž v jistém smyslu na sebe navzájem odkázáni, prezident bude potřebovat ke spouštění svých úkolů spolupodpis vlády a vláda bude naopak k leccemu potřebovat podpis prezidenta. Tím je vyloučeno nebezpečí dvojkoľejnosti, obě instituce budou prostě muset spolu každodenně spolupracovat, i kdyby sebesti chtěly. V některých oblastech - například v zahraniční politice nebo ve věcech armády - bude politika státu vlastně více či méně vektorem těchto dvou sil (o zahraniční politiku se sice stará ministr zahraničí v duchu vládní politiky, prezident však zastupuje stát navenek, a nese tudíž za tuto politiku odpovědnost, ministr obrany jedná opět v souladu s vládní vůlí, nemůže však dost dobře obcházet či nerespektovat vrchního velitele branných sil).

Oběma zmíněnými principy (veto a kontrasignace) vytváří ústava dobrou příležitost k dělné spolupráci mezi prezidentem a parlamentem a prezidentem a vládou. Díky tomu může mít prezident - byť nepřímou - značný vliv na politiku státu. Nemyslím si však, že by měl tohoto vlivu nadužívat, paličatě prosazovat svou a vlastně tím znásilňovat či vydírat ty, kdo jsou přímými představiteli politické vůle občanů. Domnívám se pouze, že by v případě nutnosti mohl svého vlivu využít k tomu, aby proti eventuálnímu zájmu okamžitému a partikulárnímu, k němuž by mohly mít za jistých okolností (zvláště před volbami) sklon vláda i parlament, uplatnil zájem dlouhodobý a obecný. I takový vstup do situace by odpovídal oné roli, kterou by měl prezident podle mého mínění v budoucnosti sehrávat. Totiž roli strážce duchovních, mravních a politických hodnot, na nichž je stát založen, jeho dlouhodobých perspektiv, jeho mezinárodní prestiže, jeho schopnosti obětovat občas něco ze svých okamžitých zájmů zájmům obecným a zájmům budoucích generací.

Můj dosavadní nedlouhý pobyt ve sféře "vysoké politiky" mne přesvědčil, že v demokracii nejméně padesát procent politiky tvoří psychologie. Politik může mít kolik chce pravomocí, kolik chce dobrých úmyslů, kolik chce pravdy, kolik chce odborných vědomostí a odborných poradců, kolik chce pracovitosti a zápalu pro věc - a to všechno dohromady mu stále ještě nemusí zajišťovat sebemenší vliv, natož úspěch, pokud neumí jednat s lidmi (jako jednotlivci i jako publikem) a nedokáže je získávat pro svou věc. Proto nebude mít ani český prezident situaci nikterak lehkou, jeho vliv na věci obecné rozhodně nebude automatický a své místo na slunci si bude muset dost pracně vydobývat autoritou své osobnosti a důvěryhodností své každodenní práce. Myslím si ale, že to je jedině ku prospěchu věci.

Článek napsal Václav Havel před svým zvolením prezidentem České republiky 26. ledna 1993.

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: **Krohová Markéta**

Obor: 7202R026 - **Sociální a mediální komunikace (Bc. SMK)**

Forma studia: **prezenční**

Název práce: **Přímá volba prezidenta v České republice**

Rok: **2013**

Počet stran textu bez příloh: **65**

Celkový počet stran příloh: **2**

Počet titulů českých použitých zdrojů: **4**

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: **0**

Počet internetových zdrojů: **72**

Počet ostatních zdrojů: **0**

Vedoucí práce: **RNDr. Jaroslav Huk, CSc.**